

U duhu i sad te vidim, željo djetinjstva cijelog,
k'o sreću minulih dana u srcu nosim te svuda,
salašu bijeli i tihi urezu zelenih polja,
što ležiš kraj duga puta u sjeni krošnjata duda.

I danas kad te se sjetim, salašu bijeli i tihi,
što ležiš kraj duga puta u sjeni krošnjata duda,
tada bih letio k tebi kroz duga zelena polja,
jer utjeha ti si mi bio i čežnja srcu mom svuda.

Aleksa Kokić

BACKO KLASTJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

God. XIII.

br.24.

20 din.

29.VI.1983.

U nadi graditi bolji svijet

Prošle su sjajne svečanosti kojima smo proslavili imenovanje prve glave Crkve u našem narodu, proslavili smo svijetle uskršnje blagdane, a sada se treba spustiti u svakidašnjicu života u kojoj se zapravo odigrava ona naša stvarna sudbina, kako sudbina naše Crkve tako i naša vječna sudbina, jer tu se zaslužuje i pravo živi ono što se vjeruje.

Tu nas u prizemljenoj svakidašnjici čekaju novi zadaci, poteškoće, ali i nade. Među prvim zadacima svakako je, kako nam je i Papa poručio po našim biskupima, molitva i konkretni rad za zvanja i to svako prema milosti i mjestu koje ima u ovoj crkvi; od majke i oca obitelji do biskupa, od bake do katehete, od odgojitelja do župnika, od bogoslova do sjemenišnog poglavara, ne isključujući ni one koji nisu direktno uključeni u ovaj posao. Druga stvar koja je usko povezana sa ovom, a to je rad sa kršćanskim obiteljima. Samo iz zdravih obitelji možemo očekivati dobra zvanja za sve vidove služenja u Crkvi. Treba se dati na posao, pripremati mlade za brak, pratiti mlađe obitelji u njihovom rastu, pomagati im u evanđeoskom odgoju djece. No, na tom poslu nismo sami. Tu su nam pobude Pape, naših biskupa, tu su akcije koje već godina teku u našoj Crkvi i obnavljaju je. Jedna od tih akcija je produbljivanje našeg kršćanskog shvaćanja najvažnijeg misterija naše vjere presvete Euharistije, koja se provodi kroz propovjedanje. Naši biskupi su nam u tom smislu dali lijepu pobudnicu u svojoj poslanici 'Euharistija daje život Crkvi i svijetu'. Biskupi su također pokrenuli mi-

sao o župskim, dekanatskim, biskupijskim euharistijskim kongresima koji se obavljaju već dvije godine diljem cijele zemlje. Naš biskupijski kongres održan je u Subotici ravno prije dvije godine. Bački dekanat želeći obilježiti pedesetu obljetnicu II biskupijskog euharistijskog kongresa koji se je 1933. godine održao u Odžacima, proslavlja svoj dekanatski kongres u lipnju ove godine. Sve se te inicijative slijevaju k prvom hrvatskom nacionalnom euharistijskom kongresu, kojim se završava ciklus svečanosti u povodu proslave trinaest stoljeća od pokrštenja Hrvata. Kongres bi se imao odvijati, barem njegova završna svečanost 8 - 9. rujna 1984. godine u Mariji Bistrici, još ako bi nam Bog dao, da na toj svečanosti vidimo i papu našega Ivana Pavla II sreća bi naša bila potpuna. No, za to se treba temeljito pripremiti svaka duša, obitelj, župa, dekanat, biskupija, metropolija i cijeli narod da ona svečanost bude izraz istinske duhovne obnove koja se dogodila i čiji bi se plodovi morali vidjeti u svagdanjem životu, što je i cilj svih tih pothvata.

Istovremeno teče još jedna plemenita akcija, blagoslovljena od naših biskupa, a ta je posveta cijelog Naroda i Crkve prečistom Srcu Marijinu. Želja je to same Bogorodice, koju je izrazila u Fatimi. Akcija je to koja će također donijeti puno Božjeg blagoslova. A sve se to savršeno uklapa u Svetu godinu Otkupljenja. Sva ta nastojanja zalag su osnovane nade za jedno bolje i kršćanskije sutra, Crkve i cijelog čovječanstva, koje potresaju velike krize. Ostvarenje te nade ovisi o mom i tvom udjelu, to ne smijemo zaboraviti.

LJEPOTA DUHOVNOG ZVANJA

Razni putevi nas vode kroz život. Svaki od njih ima svoju ljepotu. Postoji jedan koji me je još od djetinjstva privlačio. Još dok sam bio osmoškolac, dok sam promatrao svećenika za svijeme sv. Mise, ili dok nas je poučavao na vjeronauku, budio se u meni čudan, ali prijatan osjećaj i kao da mi je netko govorio: ti si pozvan biti svećenik! Nisam mogao zamisliti sebe kao odrasla čovjeka, a da ne budem svećenik. To oduševljenje me je pratilo kroz malo sjemenište i nije menapuštalo. Da to nije zov Božji, sigurno bi me kroz proteklih niz godina napustilo. Nakon

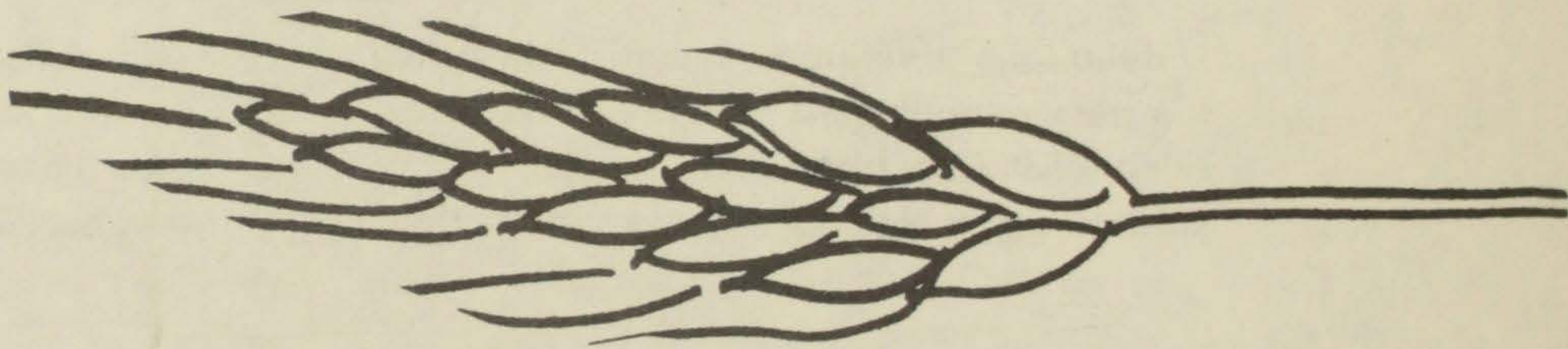
svakog istinskog susreta s Bogom, osjećao sam se 'preporođenim'. Nakon toga bio sam spreman učiniti i teže stvari, koje inače u običnim okolnostima ne bih mogao učiniti. Da to mogu učiniti, pomagala mi je Njegova ljubav. Svaki dan, u kojem nije bilo dovoljno suradnje s Isusom, bio je promašen ili bolje rečeno dosadan i glup.

Što godine više odmiču, jasnije primjećujem da se isplati žrtvovati za druge i biti im na raspolaganju. Doći do toga zaključka bilo je teško, ali sada preostaje ono najvažnije, ostvariti ga u zbilji.

Bez vlastite molitve i molitve drugih, ovaj cilj je teško ostvarljiv, ili je čak neostvarljiv. Stoga smo dužni moliti za vlastite potrebe, ali i za potrebe ostalih. Danas, kad je broj duhovnih zvanja manji, a sve više potrebniji, posebno je važna molitva na tu nakanu.

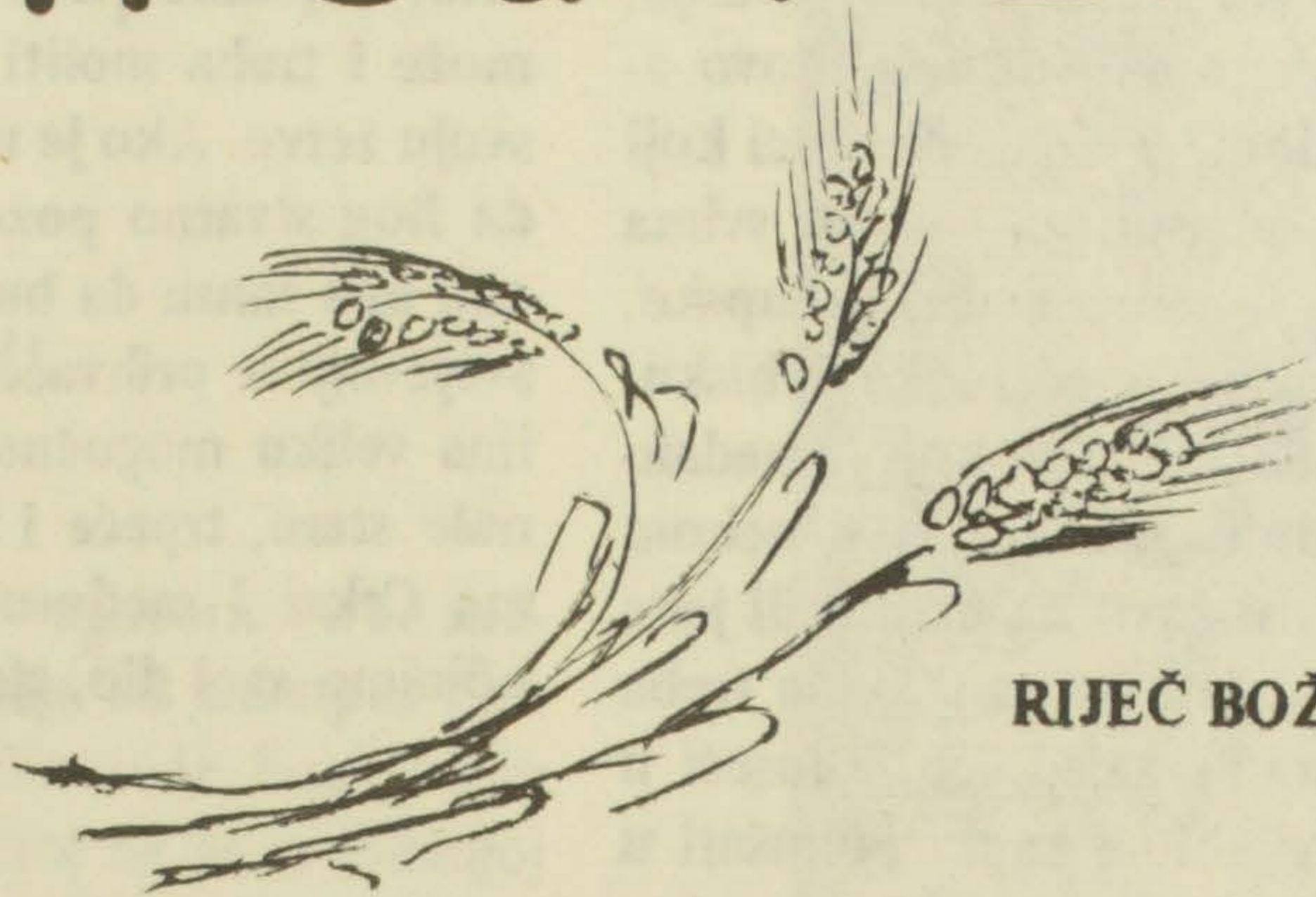
Svima koji svoje molitve prikazuju za duhovna zvanja, velika Hvala!

bogoslov

RIJEČI TVOJE, GOSPODINE, duh su i život

MOLITI ZA ZVANJA

RIJEČ BOŽJA I ZVANJA

U ovo vrijeme kada se naša bačka ravnica pozlati velikim plohama zrelog žita i kada ih blagi večernji povjetarac njiše, a sunce na zalazu svojim jarko crvenkastim zrakama miluje, čovjeku vjerniku spontano dolaze na um Isusove riječi: "Žetva je velika, a poslenika malo. Zato molite gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju." (Mt 9, 36-38) Ova je istina aktualna za sva vremena za sve prostore, a njegova preporuka, jedna od veoma rijetkih, ostaje trajnom obavezom svakog kršćanskog srca koje istinski ljubi Gospodina i njegovu Crkvu. No, kada se obzorje smrači, kada se sjemeništa isprazne, a u mladima kao da se osjeća neka klonulost i umor, onda ova molitva mora postati vapajem cijelog Božjeg naroda. A naša mjesna Crkva-biskupija veoma je blizu takovog stanja. Petnaestak bogoslova i još manje malih sjemeništaraca, premali su podmladak ovoj Crkvi koja ima tako velike potrebe i toliki broj onih čije su se sjene života izdužile, kao i onih čije su evangelizatorske sile oslabile te se povukoše u zasluženi odmor da još molitvama, sitnim uslugama, ali nadasve žrtvama prihvaćenim iz ljubavi grade i zalijevaju ono što su sami ili drugi posijali, kako bi sve raslo do dobi zrelosti. Mislim na naše stare i bolesne svećenike u našem svećeničkom domu u Subotici. I ove godine za nedjelju dobrog Pastira, Sv. Otac Ivan Pavao II poslao je okružno pismo upućeno svim sinovima kat. Crkve u kojem nas potiče upravo na ovaj apostolat, osobito na molitvu za zvanja. Našim biskupima koji su bili ove godine u veljači u pohodu "ad limina" stavio je to u zadatak ovim riječima: "Žarko vas potičem da na tom području ne žalite napora, te da potičete svećenike, posvećene duše i obitelji, da preuzmu na sebe odgovornost za zvanja koja im pripada, te da nitko ne smatra sebe oslobođenim dužnosti pružati svoj doprinos u tu svrhu."

Svaki kršćanin zna da je u temelju svakog Božjeg poziva zapravo **Božja riječ**, a osobito kada se radi o svećeničkom ili bilo kojem drugom obliku posvećenog života Bogu i apostolskim ciljevima. Netko tu riječ doživi u lijepoj propovjedi, u duhovnim vježbama, pročitano u knjizi, čuvenu od koje osobe, ali svugdje je u korijenu riječ Božja, kao što je bilo i kod apostola i prvih Kristovih učenika. Drugi su tu riječ doživjeli kroz primjer uzorna života, jednog svećenika, redovnika, misionara, požrtvovne redovnice i velikodušne majke, što opet nije ništa drugo, nego Božja riječ koja je življena dobila svoje utjelovljenje u dotičnoj osobi. Drugi su opet u različitim životnim tjeskobama ili posebnim situacijama osjetili da ih Bog poziva u službu svoju u ovom ili onom obliku. I tu je po srijedi izraz Božje volje što zapravo i nije ništa drugo do li Božja riječ. Bilo bi veoma interesantno pokupiti iskustva tolikih kršćana, a osobito posvećenih osoba Bogu, pa bi se vidio sav rasakoš Božje ljubavi koja na različite načine i različitim putevima zove u svoju službu ljude. Zato je prevažan naš odnos prema Božjoj riječi. Koliko je ja osobno u svom životu cijenim? Da li je ona za mene samo pobožno štivo ili zadatak koji treba pod svaku cijenu nastojati ostvariti u svom životu. Iz toga jasno proizlazi moj sasvim konkretni stav prema nedjeljnoj propovjedi, prema tomu da li moja djeca, unuci, djeca prijatelja i susjeda idu na katehezu ili ne? Iz toga stava proizlazi moj stav prema katoličkom tisku, da li ga čitam, preporučujem i omogućujem drugima da ga primaju i čitaju? Da li sam spreman otići bolesnom ili slijepom čitati Božju riječ? Da li dajem katoličke knjige na poklon mladima? Da li pripovjedam djeci u duge zimske sate, osim pričica, i zgone iz sv. Pisma? Ako se ove inicijative malo krenu, nemoguće je da Božja riječ ne bi bila djelotvorna i u tom smislu da danas pozove i oduševi mlade.

ŽIVOTNO SVEDOČANSTVO I ZVANJA

Oduvijek je bilo jasno da "primjeri privlače". Svete uspomene papa Pavao VI je govorio da današnji svijet nerado sluša učitelje, ali rado sluša svjedoke, a učitelje ako su svjedoci. To nebrojeni primjeri našega vremena bjelodano pokazuju. Spomenimo samo: Majku Tereziju, Klaru Lubich, malu sestru Magdalenu od Isusa, Roger Schutz-a i tolike druge, koji ne prave nikakvu ljudsku propagandu za zvanja, a imaju ih u izobilju. Što je uzrok tome ako ne njihovo osobno svjedočenje životom i radom? To su pojedinci koji svojim životom svjedoče i zato su ispitom savjesti svima nama. No, postavlja se pitanje da li naše zajednice, župske, samostanske, dekanatske, sjemenišne, svećeničke i biskupijske pružaju istinsko svjedočenje o životu koji je nadahnut Evanđeljem? Bez toga sva propaganda, čak u nekom smislu i molitve, postaju ili mrtvo slovo na papiru ili jeka mjedenog praporca! Dakle, ako hoćemo zvanja, onda treba početi temeljnu reviziju svih naših zajednica, unoseći u njih duh Evanđelja, što drugim riječima znači pokušati u te strukture unijeti življene evanđeoske sadržaje.

OSOBNOM POZIVATI LJUDE

U naše katoličke redove, dapače i u svećeničke, ušao je nekakav strah i sram, nekome osobno uputiti poziv ili barem ponudu. Tu misao Papa u svojoj ovogodišnjoj poslanici tako lijepo razvija. Andrija apostol pozvao je svoga brata Šimuna-Petra, Filip je pozvao Bartolomeja, a da se i ne govori da je to metoda Gospodina Isusa. Zato nas Papa hrabri: "Ne treba se nipošto bojati nekoj mladoj ili manje mladoj osobi izravno predložiti Gospodinove pozive. To je čin poštovanja i povjerenja. Može biti i trenutak milosti." Što je razlog te stidljivosti? Ako su to osobni razlozi, onda ih treba brzo razčistiti, makar i u ispovjedaonici. Ako su objektivni, onda taj problem treba u okviru nadležne zajednice riješiti! Kraljevstvo Božje ne smije trpjeti radi našeg straha, još manje srama. To se jednako tiče majke i oca obitelji kao i bogoslova, dobre bake kao i ispovjednika. Ne smije to biti nikakovo vrbovanje, nego poziv upućen ili barem ponuda upućena sa svim poštovanjem dotične osobe i njene slobode, za koju to treba biti znak i našeg i Božjeg povjerenja, možda i mislosti. Također se ne smijemo ograditi samo na školsku mladež. Bog ne poziva samo djetu, iako djeca radi svoje nevinosti imaju prednost. Bog kroz svetu povijest poziva i zrele muševce, dapače i ljude u poodmakloj dobi. Uvažimo i primjenimo tu Božju taktiku sa sviješću da smo mi samo sretstva, a da je zvanje nadasve Božji milosni dar, kojega mi možemo i pospješiti, ili i onemogućiti svojim životom i stavovima.

SAMA MOLITVENA I ŽRTVENA AKCIJA

Tek kad smo sve, ono što je gore navedeno učinili, imamo ljudski govoreći, pravo moliti Boga da udijeli milost zvanja, jer u protivnom molimo da nam nešto dade što će po svoj prilici stjecajem naših (zlih) okolnosti biti upropašteno. Takva molitva i ne može biti uslišana. Ili moramo moliti za čudo da se takovo zvanje očuva. To vrijedi općenito. Pojedinaac, koji je učinio sve što je u njegovoj moći, može i treba moliti gospodara žetve, da pošalje radnika u svoju žetvu. Ako je molitva iskrena i praćena pravom željom da Bog stvarno pozove nekoga i od mojih najbližih, onda ona ima šansu da bude i uslišana. Ako je molitva popraćena svojevrijedno prihvaćenim žrtvama i odricanjima, onda ona ima veliku mogućnost uslišanja. Zato na kraju, molim sve naše stare, trpeće i bolesne da oni udruženi u ljubavi prema Crkvi i međusobno naprave juriš na nebo, a mi svi učinimo svoj dio, sjemeništa će postati pretijesna! LIK

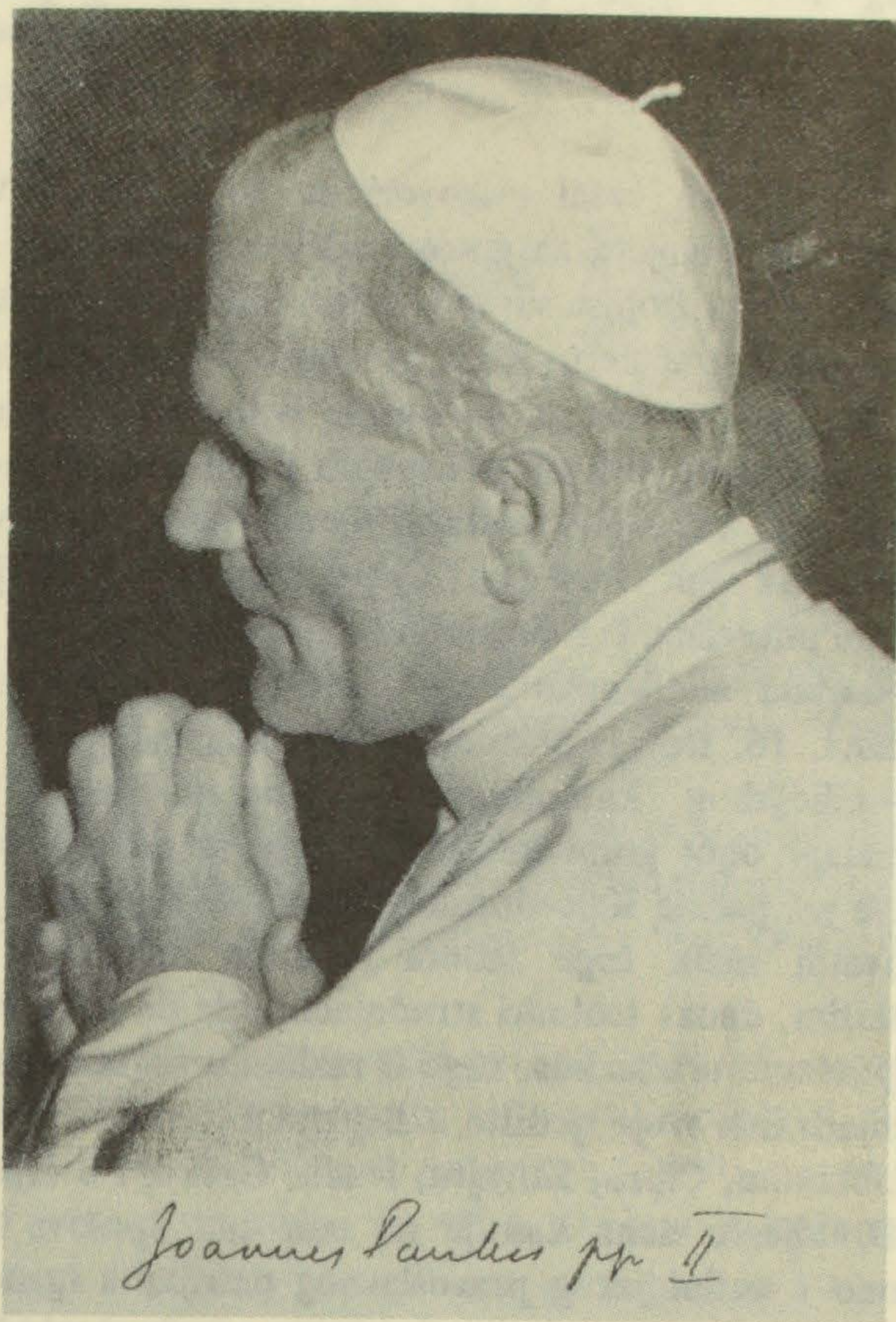
PAPINA BRIGA ZA CRKVU U POJEDINIM NARODIMA

Svakako je za papu našega Ivana Pavla II. bila posebna radost da je nakon 45 godina mogao primiti četvoricu litvanskih biskupa u posjet "ad limina". To je prvi posjet te vrste odkako je Litva postala jedna od sovjetskih republika. Crkva u litvanskom narodu ima pet biskupija, jednu prelaturu i dio nadbiskupije Wilno. Ovaj je narod u svojoj narodnoj i crkvenoj povijesti bio vezan sa poljskim preko kraljevske obitelji Jagelonske. Sv. Kazimira, čija se 500 obljetnica smrti slavi iduće godine, jednako časte i Litvanci i Poljaci. Za tu su zgodu litvanski biskupi pozvali Papu da posjeti Litvu, drugim riječima Sovjetski Savez. Nije zaboravio poteškoće Crkve u Čehoslovačkoj, te im šalje posebno pismo po držvanom tajništvu. Crkvi u Mađarskoj također šalje pismo kako bi se razriješio problem tzv "bazičnih zajednica" koji je već odavno na dnevnom redu MBK. Živo sudjeluje u životu Crkve u Italiji. Sa velikim uspjehom sudjelovao je na XX Talijanskom nacionalnom euharistijskom kongresu u Milanu, susrevši se sa tamošnjim radnicima, redovnicama, bolesnicima, sa svijetom kulture u poznatoj milanskoj operi Scala (po prvi put u njezinoj povijesti je jedan papa stupio u nju) i normalno sa klerom i episkopatom te velike talijanske crkvene metropole i jakog industrijskog centra.

S PAPOM IVANOM PAVLOM II

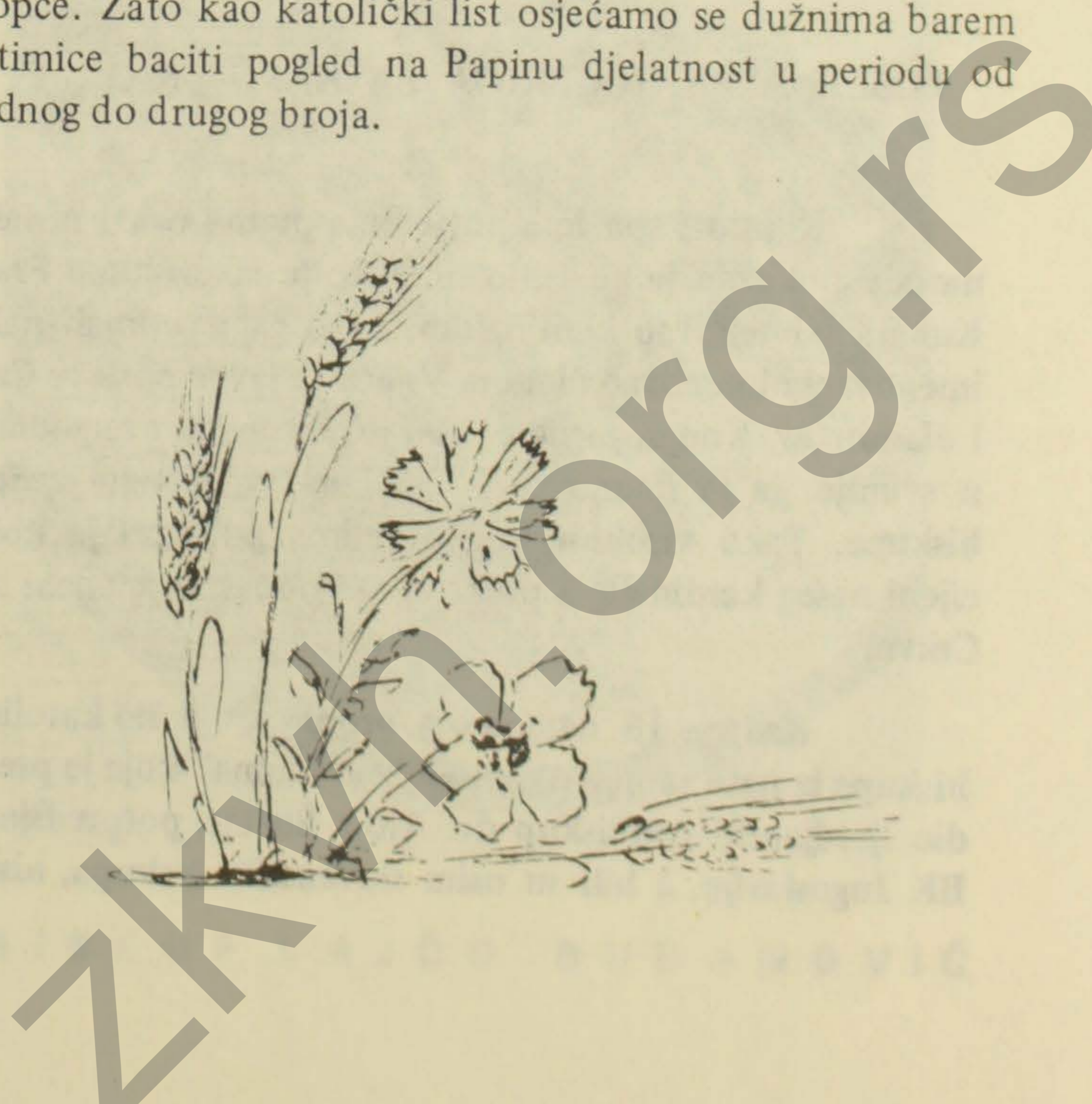
U LAVLJOJ JAMI

Da naš Papa ima veliki osjećaj odgovornosti za sudbinu suvremenog toka povijesti pokazuje ne jedanput npr. kada je prošle godine u proljeće odletio iz Engleske u Argentinu da se njegov posjet Engleskoj ne bi, u tadanjoj napetoj situaciji, u ratu oko Malvina, protumačio jednostrano. Još je daleko veću hrabrost i odgovornost pokazao kada u ožujku ove godine pošao posjetiti osam zemalja Srednje Amerike (Kostariku, Nikaragvu, Panamu, Salvador, Gvatemalu, Honduras, Belize i Haiti). To područje postaje sve više poprište sukoba različitih stranih interesa, a inače stanovništvo je siromašno – cijeli narodi su već godinama žrtve građanskih ratova i različitih obračuna političkih struja. I dok se svjetska javnost zadovolji, da već prema svom ukusu izvješćuje o događajima u tim zemljama, malo je kome na umu kako pomoći tom ispaćenom dijelu čovječanstva. I što je još bolnije, ti sukobljeni interesi, žele Crkvu uvući u svoju igru, kako bi postala sredstvom u toj cijeloj igri, koristeći njezin položaj ili ljude. Ivan Pavao II. je od početka zauzeo potpuno jasan stav u pogledu politizacije Crkve i zato jasno brani kleru, kada je to potrebno i posebnim dekretom, dapače i prijetnjom kazni, da se miješa i upliće u politiku, ali isto tako ne dozvoljava da bilo tko sa strane politizira Crkvu i koristi je u svoje ciljeve. Ta jasna načela su ga pvela u taj nemirni komadić Zemlje, unatoč mnogim opasnostima i nedaćama, dapače i otvorenim prijetnjama. Nisu manjkala poniženja, poteškoće, nerazumijevanja, pokušaji manipulacije, pa i uvrede, ali je Papa znao ostati na zamjernoj visini kršćanskih kreposti i onda kada je njegova Misa i propovijed pretvarana u miting, ili onda kada je pred zatvorenom katedralom u San Salvadoru morao u svom automobilu stoječki čekati. Za one, koji su mu to priredili, znao je imati lijepu riječ: Pa i oni su moja djeca! Teško je i spomenuti sve Papine riječi i čine: Od zauzimanja za najosnovnija prava, na život, ime i kulturu, još preživjelih indijanskih plemena. Sud i polodove ovoga putovanja ostavimo pravorijeku Boga i nepristrane povijesti, a mi zahvalimo Bogu da je Bog ovim vremenima dao tako vrijednog Pastira i Oca.

HRABRI BRANITELJ BOLJEGA SVIJETA

Kada čovjek gleda, makar samo i kao dobronamjerni promatrač, toliku Papinu djelatnost, koji puta i u samom jednom danu, ne može se oteti dojmu da je tu riječ o izvanrednoj milosti, u kojoj mi katolici vidimo posebno Papino poslanje u životu, ne samo Crkve, nego i suvremenog svijeta. Koliko bi suvremeni svijet bio siromašniji u inicijativama, poticajima, nadahnućima i akcijama za jedan pravedniji, bolji i čovječniji svijet. A da se i ne govori o istoj njegovoj djelatnosti unutar same Crkve i kršćanstva uopće. Zato kao katolički list osjećamo se dužnima barem letimice baciti pogled na Papinu djelatnost u periodu od jednog do drugog broja.

PAPINI EKUMENSKI SUSRETI

Sve su češći prigovori da papa Ivan Pavao II. svojim zauzimanjem za grkokatoličke zajednice po svijetu osobito za one koji su silom ljudskih zakona izbrisane, kvare ekumensku atmosferu. A zar bi mogao drugačije postupati? On, koji se zauzima za poštivanje svih ljudskih prava, zar bi mogao iznevjeriti savjesti tolikih milijuna ljudi, koji su i pod cijenu mučeništva ostajali vjerni jedinstvu Crkve? Sva je sreća da Duh Božji vodi Crkvu i zbivanja u njoj posve drugim putevima. U razmaku od mjesec dana Papa je primio u posebnu audijenciju dvije glave nesjedinjenih istočnih kršćana. 16. travnja primio je bejrutskog patrijarha armenko-cilicijskog katholicosa Karenina II. Njegovi vjernici pripadaju onoj grupi kršćana koji su se odijelili od opće Crkve još poslije Kalcedonskog sabora 451. godine, jer nisu prihvatili nauk toga sabora o dvije naravi u Kristu. Međutim, danas teološki stručnjaci misle da je to bilo više nesporazum u izrazima, nego li razlika u shvaćanjima. Ovaj patrijarh ima svoje sjedište u Bejrutu a vjernici su mu rasuti u Libanonu, Cipru, Kuvajtu, Iranu, Grčkoj i u dijaspori u SAD. Mjesec dana kasnije na sam dan Spasova Papa je primio i antiohijskog pravoslavnog patrijarha Igancija IV. Hazima, koji je toga dana prisustvovao na Papinoj Misi. Ova Crkva ima svoje sjedište u Damasku u Siriji, a vjernici su rasuti pa cijelom bliskom istoku: u Siriji, Libanonu, Iraku, Iranu, Kuvajtu i u dijaspori po sjevernoj i južnoj Americi. U govorima, koji su izgovoreni, izražavaju zajedničku želju da se ubrza dijalog i uspostavi suradnja na onim područjima gdje nema spornih pitanja, od kulture do dobrotvornosti sa jednim ciljem da se ostvari Kristova oporuka. Također valja zabilježiti da Papa nije propustio priliku da 8. svibnja o.g. kada je pravoslavni Istok, koji se drži julijanskog kalendara, slavio svoj Uskrs, u svom podnevnom nagovoru reče: "Krist je uistinu uskrsnuo. Svoj braći pravoslavnih Crkava upravljam svoju srdačnu čestitku vazmene radosti."

POSEBNA PAPINA BRIGA ZA NAŠU CRKVU

Koliko Papa ima povjerenja prema Crkvi u našem narodu pokazao je ne samo time što je nadbiskupa Franju Kuharića imenovao kardinalom, nego ga je odmah nakon imenovanja imenovao članom Vijeća za javne poslove Crkve i članom sv. Kongregacije za kler još u travnju ove godine, a u svibnju ga je imenovao i za člana sv. Kongregacije za biskupe. Tako visokim imenovanjima pokazao je koliko cijeni našeg kardinala, a preko njega počastio je cijelu našu Crkvu.

Kada je 18. ožujka o.g. primio drugi dio katoličkih biskupa iz naše zemlje u pohode "ad limina" koje je predvodio ljubljanski nadbiskup dr. Alojz Šuštar, potpredsjednik BK Jugoslavije, a bili su osim slovenskih biskupa, biskupi

vrhbosanske crkvene pokrajine, te biskup dubrovački i apostolski administrator Banata. Govor, koji je tom zgodom Papa izrekao našim biskupima, na žalost nije dobio dovoljan publicitet u našem tisku iako je pun sasvim konkretnih preporuka za poboljšanje našeg unutrašnjeg crkvenog života. Zadivljujućom dubinom shvatio je konkretne zapreke rastu crkvenog života u nas kao i zadatke koje nam je stavio kao prioritete. Jasno je odredio u kom se duhu treba odvijati apostolat biskupijskog i redovničkog klera da bi uistinu služio izgradnji Crkve kao Otajstvenog Tijela Kristova. Još jednu dragocjeniju sugestiju je dao za rast kraljevstva Božjeg, da "biskupije, u kojima Crkva živi gotovo u uvjetima 'dijaspore', moraju računati na pomoć u finansijama i osoblju onih biskupija čije katoličke zajednice imaju veći broj svećenika, vjernika i redovnika." Još se uvijek ima dojam da je daleko veći interes za naše vjernike u dalekoj Australiji, koji se postepeno ali nepovratno utapaju u tamošnju jezičnu i kulturnu sredinu, od vjernika koji se do sele u banatsko ili bačko selo, ili se zaposle u kakvom industrijskom centru, negdje u našoj dijaspori. Nakon ovog Papinog upozorenja o tome bi se moralo više voditi računa i početi stvarati takvo shvaćanje od naroda sve do vrhova naše Crkve. A kad je riječ o katezezi i posebno o obiteljskom apostolatu, važno je ne prećuti ono što papa govori, jer njegova riječ za nas bi trebao biti zakon. "Obitelj je u današnje vrijeme, možda više od ostalih institucija, zahvaćena velikim, dubokim i naglim promjenama i preobražajima kulture i društva." Zato Papa navodi iz svog dokumenta "Obiteljska zajednica", 73: "Biskup, kao otac i pastir treba voditi brigu o obiteljskom pastoralu... Posebno će mu na srcu ležati briga da mu vlastita biskupija bude sve više istinska biskupijska obitelj, uzor i izvor nade mnogim obiteljima u biskupiji."

Kakav zadatak za sve nas? Još je jedan govor održao Papa hrvatskoj mladeži, njih oko 300, koji su u okviru svetogodišnjih proslava hodočastili u Rim, a primljeni su od sv. Oca 2. svibnja o. g. u Klementinskoj dvorani u Vatikanu. U tom govoru, nakon što ih je pozdravio, podsjetio ih je na veliku ljubav Ivana Merza prema Crkvi, koji je 1925. godine doveo također grupu od stotinjak mladića na svetogodišnje hodočašće i bio primljen od pape Pija XI koji ih počastio time da je ponovio onaj časni naslov, koji Pape davno dadeše Crkvi u Hrvata, da je ona "predziđe kršćanstva". Papa Ivan Pavao je mlade potakao da poput dr Ivana Merza ljube i često pristupaju presvetoj Euharistiji, "u ovoj godini kada slavite Euharistijske kongrese i pripremate se slijedeće godine za Nacionalni Euharistijski kongres u Mariji Bistrici." Evo još jednog poticaja koji se ne tiče samo te grupe mladih, nego sviju nas! Ovaj Papin poticaj ima još veće značenje, kada su i naši biskupi na svom ovogodišnjem proljetnom zasjedanju odredili i datum proslave toga Kongresa 8. i 9. rujna 1984.g. Dakle, našu vjernost i odanost Papi dokažimo svojim poslušom njegovim smjernicama i odredbama, a ne parolama i izjavama vjernosti. To je i jedina nakana ove rubrike.

Biskup LAJČO BUDANOVIĆ (25. obljetnica smrti)

17. ožujka 1983.g. u katedrali-bazilici sv. Terezije u Subotici u 9 sati bila je svečana za-
dušnica za pokojnog našeg biskupa Lajču Bu-
danovića. Sv.Misu je služio biskup Matija Zve-
kanović uz prisustvo oko 30 svećenika i mnoš-
tvo puka. Pjevao je katedralni zbor 'Albe Vi-
daković' po ravnanjem s.Mirjam Pandžić.

Najvažniji trenutak u životu svake osobe,
svakog čovjeka je njegovo rođenje. Rođenjem čov-
jek prima mogućnosti da ostvari svoje sposobnos-
ti i život učini korisnim za sebe i za druge, ili da
svoj život proživi nekorisno i bez rezultata.

Rođenje je ishodišna točka koja otvara vra-
ta života i uvodi čovjeka u ostvarenje novih i ne-
predvidivih mogućnosti. Kakvo će biti ostvarenje
tih mogućnosti najviše ovisi o samom čovjeku i
koliko se uspije snaći u sklopu općih okolnosti
svoga života u uvjetima određenog vremena.

Sve ideologije ovog svijeta nude svoje putove
u život kako bi mlado ljudsko biće ostvarilo u pu-
nini svoje mogućnosti i sposobnosti. No, sud o to-
me koliko je tko ostvario svoje mogućnosti i
sposobnosti u pojedinim fazama života, moguće
je donijeti samo nakon prestanka ovozemaljskog
života čovjeka. Ono što nije učinjeno za vrijeme
života, treba učiniti poslije smrti: Treba napraviti
račun i donijeti sud i vrednovati cjelokupni rad
i djelo pojedinog čovjka. To je zadatak novih
generacija, a osobito je to potrebno učiniti o lju-
dima, koji su po svom položaju stajali na vidnom
mjestu, na vodećem mjestu među svojim narodom.
To je potrebno učiniti da se dade priznanje za
cjelokupni rad i da se pokaže primjer koji je put-
kaz mladim generacijama.

Na žalost, zbog raznih okolnosti, može se
dogoditi da neki naši veliki ljudi ostanu neprizna-
ti i nepoznati mladim generacijama našeg vremena.

O pokojnom biskupu LAJČI BUDANOVIĆU
do danas je relativno malo pisano. On nije dobio
ono mjesto u crkvenoj ili društvenoj povijesti, koje
je svojim životom i svestranim djelovanjem zaslu-
žio. Ovo nekoliko redova želi barem donekle
umanjiti tu veliku nepravdu, koju smo nanijeli
ovom velikom čovjeku.

L j u d e v i t (L a j č o) Felix BUDANOVIĆ
rodio se 27. ožujka 1873.g. u Bajmoku, općina Su-
botica. Njegovo rodno selo je u to vrijeme bilo
tronacionalna župa, gdje su živjeli Hrvati, Mađari
i Njemci.

Roditelji su mu bili od uglednih bunjevačkih
obitelji. Otac mu je bio Albe, a majka Đula Dulić,
kći Đene Dulića, prvog predsjednika 'Pučke kasine'
u Subotici.

Rast i odgoj u tronacionalnoj sredini ostavili
su veliki trag u formiranju ličnosti maloga Lajče.
Tu je on stjecao smisao za gospodarsku osnovicu
svoga života. Isto tako živeći u društvu u kojem su

BISKUP LAJČO BUDANOVIĆ

zajednički živjela tri naroda, vidio je da se jednom narodu ne smije davati prednost na štetu drugoga naroda ako se želi red, mir, ljubav i sloga u župi.

Lajčo Budanović je osnovnu školu pohađao i završio u rodnome Bajmoku. Prva tri razreda gimnazije završio je u Subotici, a ostale razrede u Kaloči. Kao đak i student isticao se primjernim vladanjem i odličnim učenjem. Za svećenika je zaređen 24. lipnja 1897. godine. Od toga dana počinje njegov neumorni rad u službi svoga naroda, a još više, u službi sveopće Crkve. Taj će rad tek duboka starost i smrt prekinuti.

Kao mladomisnik poslan je za kapelana u Santovo, a iste godine u jesen premješten je u Kaćmar za kapelana. U oba ova mjesta bio je vrlo kratko vrijeme. Ali, već tada su njegovi poglavari uočili kod njega veliki smisao za pastoralno-organizatorski rad, pa ga crkvene vlasti s punim povjerenjem u jesen 1898. god. šalju u Suboticu za kapelana u župu sv. Jurja. Došavši na ovu župu, L. Budanović se nije prepustio 'duhu onoga vremena', nego pun vjere u Boga i pouzdanja u Božju pomoć, dao se na posao svom mladenačkom energijom.

U rujnu 1902. god. L. Budanović je premješten za kapelana u župu 'Ime Marijino' u Novom Sadu. Istim žarom kao što je radio u Subotici i tamo nastavlja katehizaciju, obilaženje bolesnika i ispovijedanje, a uz sve to stiče uključiti se i u ostale društvene djelatnosti grada.

U srpnju 1910. g. L. Budanović je premješten u Sombor za kapelana. U rujnu iste godine iz Sombora je premješten za kapelana u Baju.

Nakon smrti Valentina Bežule, župnika u Bač. Brijegu, L. Budanović je u srpnju 1912. g. postavljen za administratora, a u rujnu te godine je imenovan za župnika te župe. Potkraj ratne 1918 godine L. Budanović je prešao za župnika u Baji. Službeno, potvrdom katoličke Crkvene oblasti svoju dužnost preuzima početkom 1919. godine.

12. siječnja 1920. g. L. Budanović postaje župnikom sv. Terezije u Subotici. Župničku dužnost u toj crkvi obavljao je i kasnije kao biskup sve do svoje smrti.

U radu na župama na prvom mjestu je bila briga za duhovno zdravlje povjerenog mu stada, a njegov suvremenik o njemu je napisao ovako: "...Pridikaonica, ispovjedaonica, bolesničke odaje su bila ona mjesta u koje je on najradije zalazio:..." Kao što je svim snagama širio Božju riječ kao kateheta, propovjednik i ispovjednik, istom takvom snagom djeluje i na karitativnom i socijalnom području. Brine se za ljude koji su bili slabog materijalnog stanja. Brine se za one koji su bili na rubu društva, za one od kojih su svi digli ruke. Za takve je Lajčo Budanović uvijek nalazio lijepu i toplu riječ da ih

i materijalno ih je pomagao koliko je to dozvoljavala njegova kapelanska plaća. Širio je Božju riječ ne samo svojim primjerom, nego i pisanom riječju. Izdavao je knjižice pobožnog sadržaja i molitvenike. Samo da spomenemo njegov najpoznatiji molitvenik "Slava Božja". Uz to, napisao je mnogo članaka o najrazličitijim temama itd.

10. veljače 1923. god. Sveta Stolica imenovala je L. Budanovića administratorom Bačke Apostolske Administrature, a 28. veljače 1927. g. L. Budanović je imenovan naslovnim cizamejskim biskupom. Posvećen je za biskupa 1. svibnja 1927. god. u Subotici, u crkvi sv. Terezije.

Kao administrator i biskup L. Budanović uspješno se bori s poteškoćama u teškim godinama poslije prvog svjetskog rata. Administrativno uređuje novu Apostolsku Administraturu: Organizira dijecezansku kuriju, ženidbeni sud, računarski ured itd. Izdao je pravilnik i poslovnik crkvenih općina tako da možemo reći da je skoro u najkraćem roku kompletno organizirao upavu nove Apostolske Administrature. Uza sve ove poslove, osniva sjemenište "Paulinum". Također osniva ili materijalno i duhovno potpomaže različite katoličke i društvene ustanove (na pr. Subotičku Maticu i dr.)

Nakon posvete za biskupa 1927. g. bila je Budanovićeve prva briga priprema Dijecezanske sinode. Poslije višegodišnjeg rada, održana je 30. lipnja 1936. g., na blagdan sv. Apostola Pavla prva Sinoda u Subotici u crkvi sv. Terezije. Prisutni svećenici su saslušali 500 prokanona i prihvatili ih. Poslije su objavljeni u knjizi Codex Bachensis.

Nakon što je pravno uredio novi Apostolsku Administraturu biskup L. Budanović prelazi i na druge poslove kao što je građenje crkava u gradu i okolici Subotice i širom Bačke. Također osniva različita katolička udruženja, potpomaže materijalno ili duhovno različite društvene institucije itd. Uvijek je podržavao svaku vjersku ili nacionalnu pripremu i manifestaciju.

Gledajući njegov rad kao kao svećenika i biskupa možemo reći da je bio pun energije i stvaralačke volje, te je cijeloga sebe unosio u posao koji je poduzimao.. Shvatio je što njegov Učitelj Isus Krist traži od njega. Uz propovijedanje Božje riječi i dijeljenje sakramenata, glavnu brigu posvećivao je starima i nemoćnima. U svom radu, kako nam mnogi primjeri pokazuju, nije gledao na to tko kojoj nacionalnosti pripada.

S istim entuziazmom i hrabrošću navještao je svima radosnu vijest. Bio je pravi katolički svećenik i onda kada se na prvi pogled činilo da je njegov rad u okviru običnog kulturno-povijesnog djelovanja.

Jasno i glasno navješćivati Kristovo Evanđe-
lje povjerenom stadu i donositi mu u prikladno i
neprikladno vrijeme radosnu vijest - Isusovo spase-
nje - to je bio prvi poticaj, bitni sadržaj i konačni
rezultat svekolikog rada L. Budanovića.

Svagdje je ostavio duboki trag svog stvara-
lačkog duha uzornim svećeničkim životom privla-
čio je ljude. Gorljivom revnošću i nesebičnošću o-
duševio ih je i mnogima bio primjer kako čovjek-
kršćanin treba živjeti i raditi i kako će sebe ostvariti
kao čovjeka i odgovriti na Božje poticaje i poziv,
te tako što uspješnije sudjelovati u povijesti spase-
nja.

Istrošen radom za svoje ideale na Božjoj nji-
vi, umro je 16. ožujka 1958.g. Uz najveće crkvene
svečanosti i ispraćen od svog naroda sahranjen je
19. ožujka 1958.g. u današnjoj katedrali-bazilici sv.
Terezije u Subotici.

Ivica Prčić

USPOMENI BISKUPA LAJČE BUDANOVIĆA

Živio je s nama u ovom našem gradu
Otac, biskup, pastir Božjem stadu.
No, smrt je došla i morao je ići...
Umro je naš biskup Lajčo Budanović.

Zbilo se to prije dvadeset pet godina
Kad priđe u radost Krista Gospodina,
A pod zaštitom Josipa svetoga
Koga je štovao sveg života svoga.

Viran biše Bogu u životu dugom,
Čast mu je davao, i nikom drugom,
Ni vihor ratni nije ga slomio,
Za stado svoje s Kristom je trpio.

Ne recimo da sada s nama nije,
Časne mu kosti katedrala krije.
A duša? Vično u Bogu uživa,
Molitvom svoje stado blagosliva.

Odnjihale su ga bačke ravnice,
Imao je dobro, plemenito srce,
U njega patnje sveg stada su stale,
Sve nas je ljubio, velike i male.

Veliki biskupe, mi te se sićamo,
Mi stariji što te pamtimo i znamo.
I svi mladi naši za tebe znaju,
Nećeš bit nepoznat novom naraštaju.

Dragi naš biskupe, hvala ti bila
Za tvoja sva plemenita dila.
Sada je Gospodin baština tvoja,
U Njemu imaš vičnog pokoja.

NOVI KRIŽEVAČKI BISKUP Slavomir Mikloš

POSVEĆEN U BAČKOJ.

Malo je ovakvih dana bilo u novijoj povijesti Kato-
ličke crkve u Bačkoj, bilo one rimskoga, bilo one grčkoga
obreda, kao što je bio 25. ožujak 1983. godine, jubilarne
godine našega otkupljenja. Toga je dana posvećen novi
križevački vladika, mons. Slavomir Mikloš u najvećoj grko-
katoličkoj župi, ne samo u Bačkoj, nego i u cijeloj domo-
vini. Rijetko se u svečanostima neke mjesne Crkve može
vidjeti ovakav izraz katoliciteta same Katoličke crkve, ali
i pravi ekumenski susret. Kako je poznato, sama grkokato-
lička zajednica u nas je sastavljena od Rusina, Hrvata, Ukra-
jinaca, Makedonaca i male zajednice Rumuna. Dakle, već
prisustvo ovih vjernika sa njihovim pastirima, jedinstven
je primjer zajedništva i jedinstva u potpunom integritetu
svake pojedine narodne skupine. To je na simbolički način
izrazio i novi vladika kada je u svoj grb dao ugraditi pet
stiliziranih vrhunaca, koji predstavljaju spomenute narodne
skupine i pojedine zajednice koje su u različitim vremenima
stupile u puno jedinstvo sa Rimskom Crkvom, tj. sa Petro-
vim nasljednikom. Na tu činjenicu je ukazao i Mons. Miro-
slav Marusyn, nadbiskup i tajnik sv. Kongregacije za Istočne
Crkve u Rimu u svojoj propovijedi, da današnja križevačka
eparhija sakuplja časne ostatke iz više narodnih skupina i
više povijesnih sjedinjenja, a kardinal Kuharić u svojoj
pozdravnoj riječi je pohvalio ovo zajedništvo u vjeri, nadi i
ljubavi.

Na ovo biskupsko posvećenje sabraše se svi najviši
predstavnici grkokatoličke Crkve iz dijaspore, rasute po
čitavom krugu zemaljskom i predstavnik Grkokatoličke
crkve iz Mađarske. Uz već spomenutog Mons. Miroslava
Marusyna, nadbiskupa i tajnika Istočne kongregacije u
Rimu, koji je bio glavni posvetitelj, uz dvojicu suposvete-
lja, dva domaća muža, Mons. Joakima Segedija, dosadašnjeg
upravitelja eparhije i Mons. Joakima Herbuta, biskupa
skopsko-prizrenskog i apostolskog vikara makedonskih
grkokatolika, bili su prisutni slijedeći prelati: nadbiskup-
koadjutor kardinala Josipa Slypija, Mons. Miroslav Ivan
Lubachivski, zatim Stjepan Kočisko, nadbiskup i metro-
polita iz Pittsburga (SAD) za sve grkokatoličke vjernike
rusinskog porijekla. Prisutan je nadbiskup i metropolita
svih ukrajinskih grkokatolika u Sjedinjenim Američkim
Državama Stjepan Sulyk i njegov sufragani Mons. Vasilj
Losten, biskup u Stamforddu (SAD) i biskup ukrajinskih
grkokatolika iz Francuske Mons. Mihael Hrynchyshyn iz
Pariza, te grkokatolički biskup iz Mađarske Mons. Imre
Timko iz Hajdudoroga. Kakvo katoličko zajedništvo!

Kata Ivanković
16. ožujka 1983.

Posveta novog biskupa u Ruskom Krsturu

Križevačka eparhija sastavni je dio sjeverno-hrvatske, zagrebačke crkvene pokrajine – metropolije. Da se i pravno izrazi puno jedinstvo između vjernika istočnog i zapadnog obreda, zato je kardinal Franjo Kuharić, kao zagrebački nadbiskup i metropolita sjedio na najčasnijem mjestu, a ime mu se je stalno spominjalo poslije imena Pape a prije imena područnog biskupa, kako je to u naših istočnjaka običaj. Kardinal Kuharić je tu predstavljao cijelu Crkvu u Hrvata, jer je on njezina glava i prvi biskup, i sve vjernike katolike u Jugoslaviji, jer je predsjednik Biskupskog zbora cijele države. Uz njega su prisutni: Mons. Marko Jozinović, nadbiskup i metropolita vrhbosanske crkvene pokrajine, biskup đakovački mons. Ćiril Kos, biskup subotički mons. Matija Zvekanović i mons. Tamas Jung, biskup - apostolski administrator Banata iz Zrennanina. Prisutni su također vrhovni poglavar Reda sv. Bazilija Velikog, Izidor Patrila, najstarije monaške zajednice kršćanskog Istoka, te poglavica ženskog ogranka istog Reda iz Rima s. Emelija Prokopik, te brojni predstavnici crkvenih ustanova iz domovine i svijeta, preko stotinjak svećenika istočnog i zapadnog obreda iz svih dijelova naše domovine. Iz naše subotičke biskupije bilo je prisutno dvanaestak svećenika, a jedan je između njih, koji ima dopuštenje služiti se i istočnim obredom, i koncelebrirao. A veliko mnoštvo Božjeg naroda, unatoč radnom danu, ispunilo je prostranu crkvu u Ruskom Krsturu, a neki su i vani pratili obrede, koje je na početku bogoslužja kratko protumačio mons. Joakim Segedi.

Na slavlju su prisustvovali i novosadski pravoslavni vladika Nikanor Ilčić i biskup Slovačke Evangeličke crkve u Jugoslaviji Dr. Juraj Struharik, također iz Novog Sada, sa svojom pratnjom i time je ovo slavlje dobilo i svoju ekumensku dimenziju. Bili su predstavnici društveno političkih organizacija: tajnik Komisije za odnose sa vjerskim zajednicama SIV-a Radovan Samardžić, predsjednik Komisije za odnose sa vjerskim zajednicama SR Srbije Živomir Stanković i tajnik iste komisije Vlado Stanojević, te predsjednik iste Komisije SAP Vojvodine Đorđe Cvetković i tajnik Dragoslav Milosavljević.

Sam obred posvete koji se je veoma davno obavljao u ovim našim prostorima, ugrađen je u svečanu arhijerejsku liturgiju sv. Ivana Zlatoustog. Nakon svečanog ulaza i čitanja Papinskog dekreta o imenovanju novoga biskupa, koji je pročitao župnik krsturski kanonik Mihael Makaj, novoizabrani biskup je položio ispovjest svoje vjere, obišavši sa svojim posvetiteljima oltar, klekao je ispred oltara, a biskupi posvetitelji položiše na njega najprije Evanđelistar, a odmah zatim i svoje ruke, izgovarajući tekst posvetne molitve. Nakon posvete novi je biskup pošao izraziti svoje jedinstvo i ljubav sa svakim prisutnim biskupom, počev od svog metropolite kardinala Kuharića. Nakon gotovo trosatnog bogoslužja razdragano mnoštvo Božjeg naroda vraćalo se je zadovoljno svojim domovima, a biskupi, kler, predstavnici redovništva, predstavnici društveno političkih organizacija i ostali uzvanici bili su dionici svečane gozbe ljubavi. Na ovom objedu su izrečeni i mnogi pozdravi i iskrene želje novom biskupu: ukazano je na one točke koje nas spajaju. Naš biskup Matija Zvekanović je posebno istakao da smo povezani i prostorno, jer obitavamo ovdje na istom terenu, a i povjesno u svim peripetijama, ali i zajedničkim radostima.

Toga istoga dana svi ovi biskupi pođoše u Đurđevo, selo nedaleko od Novog Sada u kojem se novi biskup rodio i odrastao, na svečano otvorenje sv. jubilarne godine otkupljenja, kako je to Papa Ivan Pavao II zaželio da bi svaki biskup učinio u svojoj katedrali. Sadanji župnik đurđevačke župe dekan Joakim Hološnjai je šogor novoga biskupa tj. njegova supruga je rođena sestra vladike Slavomira. (Grkokatolički svećenici se prije ređenja mogu odlučiti da li žele živjeti u celibatu ili se mogu oženiti, ali prije ređenja, jer je starokršćansko pravilo bilo, da se oženjen može rediti, ali zaređen ne može ženiti! Takova je disciplina i u naših pravoslavaca.) Đurđevački župnik ima sedmoro djece. Tri sina i četiri kćeri. Dva mu sina studiraju teologiju. Obitelj cijela je posebno glazbeno nadarena. Svi pjevaju. Imaju cijeli repertoar duhovnih skladbi uglavnom uzetih iz velikog bogatstva istočne liturgije. Redovito to nisu stvari uvježbane, nego su ih uvježbali stalnim sudjelovanjem cijele obitelji u liturgijskom životu župe, ali i u molitvenom ozračju samog obiteljskog kruga. Ta činjenica daje posebnu vrijednost njihovom pjevanju, kojim su prošle godine oduševili tisuće ljudi nastupajući po raznim duhovnim centrima Švicarske, gdje su i štovatelji snimili i posebnu kazetu koja postaje sve traženija. →

Grb novog biskupa

U istom selu žive još i roditelji novoga biskupa Simeon i Veronika Miklovič, koji su imali također šestoro djece. Pet kćeri i jednoga sina kojega im Gospodin uze u svoju službu i učini ga biskupom!

Na Uskrs po julijanskom kalendaru tj. 8. svibnja o.g. došao je novi biskup da sa svojim župljanima, roditeljima i sestrama proslavi svoju prvu svečanu arhijerejsku (biskupsku) liturgiju. Na ovoj svečanoj liturgiji novi biskup je držao i propovijed u kojoj se je zahvalio i roditeljima i

župskoj zajednici da su mu pomogli da se izgradi i da postane pravi kršćanin i svećenik, a sada eto kada je na sebe primio službu episkopata, moli ih da mu pomognu kako bi je izvršio na bolje, Bogu na slavu i Crkvi na korist. Na ovoj svečanoj liturgiji su koncelebrirali uz domaćeg župnika i dekana, Vinko Beraković, župnik iz Lovasa i naš urednik, obojica biritualisti (dvoobrednici).

Istoga dana poslije večernje posjetio je pravoslavnu crkvu u rodnom selu. Svečano ga je dočekaio mjesni paroh poželivši mu svako dobro za daljnji život i rad. Vladika se zahvalio za bratski prijem.

Novi biskup polako ulazi u svoju novu dužnost, sastaje se s klerom, posjećuje župe, dogovara se što učiniti za dobrobit te rasute baštine sjedinjenog kršćanskog Istoka, komu je on sada postao vidljivom glavom. 23. svibnja 1983. u gradu Križevcima, u drevnom sjedištu svoje nove biskupije, novi biskup je svečano ustoličen, kao 28. nasljednik Simeona Vratanje, prvog sjedinjenog biskupa križevačkog. Križevačka biskupija ima svoje sjedište u Zagrebu na Kapitolu br. 20, a sjemenište na Griču, na zagrebačkom Gornjem gradu pokraj konkatedralne crkve sv. Braće Ćirila i Metoda. Njihovi studenti studiraju na katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i drugdje po svijetu. Neka milost Božja prati ovu crkvu i neka joj ovaj novi biskup bude blagoslov.

Z.K.

OD LITA DO LITA

Tuga salaša
duša što prašta,
i Bačka naša
na nebu duga.

Svetinja njiva
majka kolača,
u srcu tinja
ljubav kopača.

Dariva svima
ustima gladnim
u klasovima
zlatnim.

Dragim
rukama radnim
na svim
stranama svita
od lita do lita.

Na zlatne brazde
dolete laste
i sestre ševe
u žetve svete
da pismom svitle.

Stipanac

Danas je veliki
Događaj svijeta.
Otvora nam se
Godina sveta.

Tisuću devetsto
Pedeset ljeta
Otkad nas otkupi
Spasitelj svijeta.

Dok je s učenicima
Rastanak slavio,
Crkvi je svojoj
Temelj postavio.

Na zadnjoj je večeri
Svoje tijelo i krv dao
da bi svaki od nas
Snage imao.

Kad ga Juda izdao,
Ili Petar zatajio,
Isus je i nas
Pred sobom vidio.

Koliki će od nas
Biti Pilati, Jude,
Ane ili Kajfe,
Petri il' Herodi?

Tek po gdje koji
Šimun, Veronika
Što prima na rubac
Blago svetoga lika.

Ili smo možda
Ivan ili Marije,
Koji ga prate
Putem Kalvarije.

O, raspeti Kriste,
Smiluj se nama
Koji smo sapeti
Grijeha verigama!

Neka nam ova
Godina sveta
Donese ljubav
Mir cijeloga svijeta.

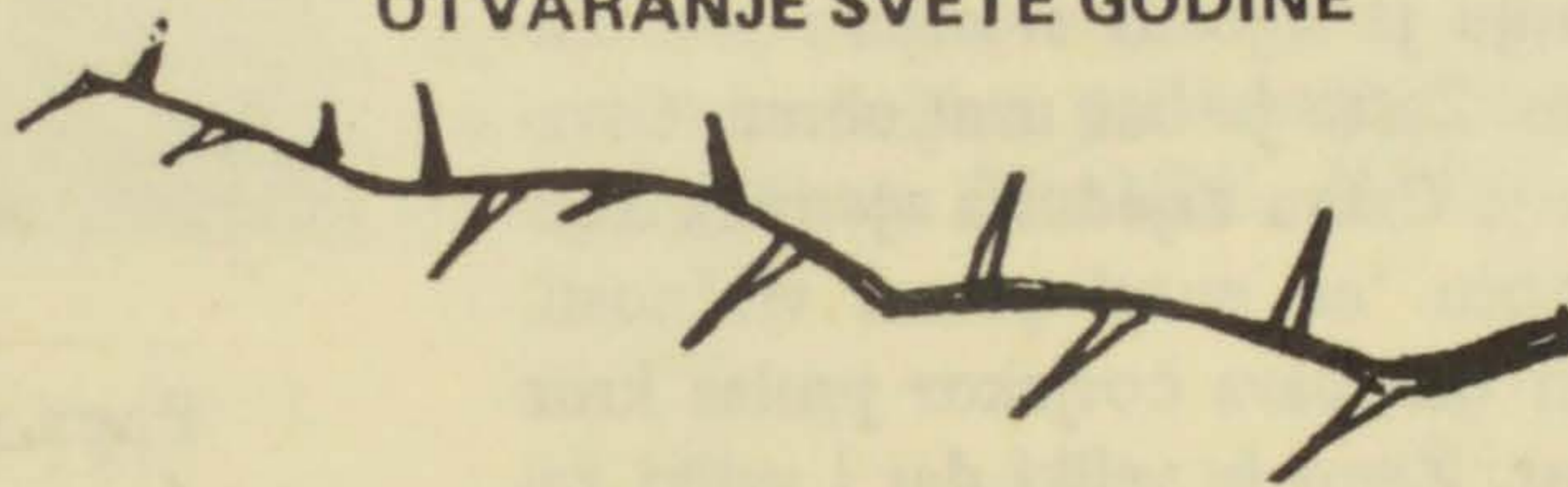
Čuvaj nam Kriste,
Papu Pavla - Ivana
Koji je Namjesnik
Tvoj među nama.

I našu vjeru -
Svjetlo u noći,
Po kojoj ćemo
U vječnost doći.

Tona Kujundžić
Subotica, 25. ožujka 1983.

OTVARANJE SVETE GODINE

OTVORITE VRATA OTKUPITELJU

Poznato nam je da je u ožujku započela izvanredna SVETA GODINA OTKUPLJENJA. Na svetkovinu Blagovijesti-početku našega spasenja otvorena je u Rimu i u svim biskupijskim centrima Sveta godina. U Rimu je već stoljetni običaj da se čin otvaranja svete godine sastoji od simboličkog otvaranja jednih od pet vratiju koje se nalaze na rimskim bazilikama. Ta su vrata redovito zaziđana i na njima je znak križa i mramorna ploča sa nadpisom kada su zadnji puta bila otvorena. U obredu otvaranja vratiju obično Papa osobno čekićem otvara vrata koja su onda već tako uređena da se lako 'odzidaju' i Papa klečeći prvo moli na vratima, onda ljubi dovratke i prvi ulazi unutra, a liturgija se obično nastavlja svetom Misom. I ovu Svetu godinu je Papa otvorio tako da je u dugoj procesiji svećenika, redovnika, biskupa, nadbiskupa i kardinala došao pred 'sveta vrata' bazilike sv. Petra. Na čelu procesije su mladi nosili ogroman križ, znak spasenja, koji je u bazilici postavljen kao znak Svete godine. Nakon otvaranja vratiju je slijedila sv. misa i prva Papina svetogodišnja poruka. Zašto je baš uzet obred 'Otvaranja vratiju'? Znamo da je Crkva zajednica vjernika koja je u ovozemaljskom životu 'na putu' prema vječnosti. Crkva svim svojim bićem označava čovjekov prolaz kroz život i dolazak u vječnost. Život je veliki dar i veliki zadatak da se u vremenu ostvari uvjet za vječnost koju konačno Bog dariva svima koji ga iskreno ljube. To je definicija kršćanskog života od počela prema cilju, koji se sastoji u

Papa otvara 'sveta vrata' bazilike svetog Petra u Rimu

Papa moli na 'svetim vratima' bazilike

hodu prema većoj i konačnoj stvarnosti. Isus je za sebe rekao da je On vrata kroz koja njegovo stado ulazi u 'ovčinjak'. Dapače, On je 'put, istina i život'. Crkva u svom bogatom životu nije samo ograničena na poruku riječima, nego i liturgija često puna znakova i simbola koji za sebe imaju silnu poruku. Tako su vrata velika poruka 'prolaska Crkve' kroz Krista kao jedini put, istinu i život da bi konačno Otkupljenje bilo ostvareno u vječnosti. Vrata su dakle znak Krista i Njegove službe da se po Njemu spašavamo za život. U ovoj Svetoj godini sam Papa je predložio svim biskupima svijeta da na razne načine i sami na isti dan otvore Svetu Godinu u svojim katedralama.

I u našoj, subotičkoj katedrali na Blagovijest na večer biskup je pošao iz sjemeništa predvođen ministrantima, svećenicima grada Subotice, većinom dekana biskupije, konzultorima i grkokatoličkim biskupom iz Mađarske te još nekim gostima. Bilo je oko pedeset svećenika i puna katedrala svijeta. Vrata su bila svečano ukrašena i osvijetljena. Pred vratima je održana dvojezična služba riječi. Nakon otpjevanih Litanija sviju Svetih, biskup je pokucao na vrata svoje katedrale križem koji je nošen na hodočašću po Svetoj zemlji i koji je postavljen u katedrali kao

Papa ulazi u baziliku sv. Petra

znak Svete godine, i uz zvonjavu svih zvona na svim crkvama u Subotici vrata su simbolički otvorena. Procesija je uz pjevanje psalma 'u dom ćemo Gospodnji radosno ući' pošla do velikoga oltara. Tamo je biskup svečanim riječima otvorio Svetu godinu 'na slavu Boga i spasenje naših duša'. Završilo je katedralom svečano pjevanje 'Slava Bogu na visini', Misa je nastavljena i većina prisutnih je pristupila sv. Pričesti. Sveta godina je svečano započela i u našoj katedrali za cijelu biskupiju. I sada? Organiziraju se razni skupovi, sastanci, hodočašća. No, u svemu se naglašava da svaki pojedinac treba biti uključen u Svetu godinu. Osobnim pomirenjem s

Bogom, s braćom. Osobnim posvećenjem, molitvom, hodočašćem i dobrim djelima. U katedralu mogu dolaziti pojedinci, pojedine obitelji, grupe i velika hodočašća. No, svima je potrebno učiniti sebe spremnim i sposobnim za dobivanje potpunog oprost Svete godine. Na teritoriju naše biskupije još su i druge crkve ili svetišta označeni kao mjesto dobivanja svetogodišnjih oprost. Tako: župna crkva sv. Pavla u Baču, župna crkva Imena Marijina u Novom Sadu, župna crkva Presvetoga Trojstva u Somboru, župna crkva sv. Jurja u Molu te svetišta B.D.M. u Doroslovu, Bačkom Monoštoru i Bunarić, kadgod se u tim svetištima obavlja koja po-

božnost. Zatim sve crkve imaju svetogodišnji privilegij na dan proštenja, krizmanja i prve Pričesti i bolesnici kada se za njih podjeljuje bolesničko pomazanje u crkvi u okviru posebne liturgije. Dakle, primjećujemo da je ova Sveta godina po svemu 'izvanredna'. Crkva je kao dobra Majka širom otvorila riznicu milosti. Otvorila je sve izvore svoje dobrote i milosti. Da joj danas glas poslušamo i ne bude-
mo tvrda srca. Moramo se osobno pomiriti s Bogom i bližnjima u dobroj i dubokoj ispovijedi. Tada ćemo dobiti **OPROŠTENJE GRIJEHA**. Moramo moliti na nakanu svetoga Oca (Vjerovanje, Oče naš), biti **OSOBNORASPOLOŽEN za primanje milosti, ČINITI DOBRA DJELA** i tada ćemo u naznačenim crkvama i prilikama **DOBITI OPROST OD VREMENITIH KAZNI**. To je Sveta godina. Brži i sigurniji put da popravljamo svoj život, svjedočimo Krista i ostvarujemo bolji i pravedniji svijet kao predznak onog konačnog života **PRAVDE, ISTINE, LJUBAVI I MIRA**.

A.K.

Kako i gdje dobiti oprost u Svetoj godini Otkupljenja

Sveti Otac Ivan Pavao II. u svojoj buli »Otvorite vrata Otkupitelju« o objavi jubileja za 1950. obljetnicu Otkupljenja odredio je da se u Rimu za dobivanje jubilarnog oprost hodočasti u slijedeće bazilike: **Sveti Ivan Lateranski, Sveti Petar, Sveti Pavao izvan zidina, Sveta Marija Velika, potom u jednoj od katakombi ili bazilici Svetoga Križa Jeruzalemskoga.**

Želja je Svetog Oca da što veći broj vjernika širom svijeta, bez većih poteškoća, zadobije jubilarni oprost, pa je naložio svim biskupima Ka-

toličke Crkve da u svojim biskupijama odrede okolnosti i hodočasničke crkve za Svetu godinu Otkupljenja.

U buli Sveti Otac propisuje slijedeće uvjete za dobivanje jubilejskog oprost: pohoditi određenu hodočasničku crkvu, osobno se ispovjediti i dostojno primiti pričest. Savjetuje se velika ispovijed cijelog života. Određene su i molitve na nakanu Svetog Oca: Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu i Apostolsko vjerovanje ili koja druga molitva ili pobožnost, osobito križni put i Služba riječi — čitanje i razmišljanje svetopisamskih tekstova. Svakoj od ovih molitava treba dodati dobra djela, pomoć potrebnima.

Jubilejski oprost dobiva se samo jedanput na dan.

PROSLAVA 20. OBLJETNICE SJEMENIŠTA „PAULINUM“ U SUBOTICI

Pojedine obljetnice su prilika da se osvrnemo na prijedeni put i da vrednujemo postignute rezultate. Tako je ove godine 20. obljetnica sjemeništa 'Paulinum' u Subotici. To je dosta dug period da se pokažu postignuti rezultati. Kroz to vrijeme prošlo je kroz ovo sjemenište mnogo mladih generacija na svome životnom putu prema svećeničkom i drugim pozivima.

Sretna je zamisao da se proslava 20. obljetnice sjemeništa poveže sa međunarodnim danom duhovnih zvanja i na taj način naglasi njihova velika važnost u ove naše dane.

Proslava je bila u nedjelju, 24. travnja 1983.g. u sjemenišnoj dvorani sa početkom u 16. sati.

Uz biskupa Matiju Zvekanovića, graditelja novog "Paulinuma" kao gosti bili su svećenici, časne sestre i drugi prijatelji i dobrotvori sjemeništa.

Svečana akademija je imala uobičajene dijelove.

Referat o 20.obljetnici sjemeništa na hrvatskom jeziku je održao prorektor Andrija Đaković, a na mađarskom jeziku direktor škole Miocs József.

Glavna točka programa bio je igrokaz 'Apostol Pavao' koji je za ovu priliku napisao svećenik Fabijan Quintus. Igrokaz ima dva dijela. Prvi dio na hrvatskom jeziku ima prizore: u Damasku, u Ateni, u Korintu i u Cezareji. Drugi dio na mađarskom jeziku ima dva prizora: Romában i Romában II.

Sadržaj igrokaza je građen na poznatim događajima iz života svetog Pavla, ali je pisac obuhvatio nove prizore i nove osobe, pokazujući na taj način svoje veliko znanje i poznavanje antičke povijesti i kulture. Po svojoj dramats-

koj snazi najbolji je prvi prizor 'u Damasku', gdje je prikazano obraćenje Savla, a također možemo istaći prizore koji prikazuju propovijedanje i smrt sv.Pavla u Rimu.

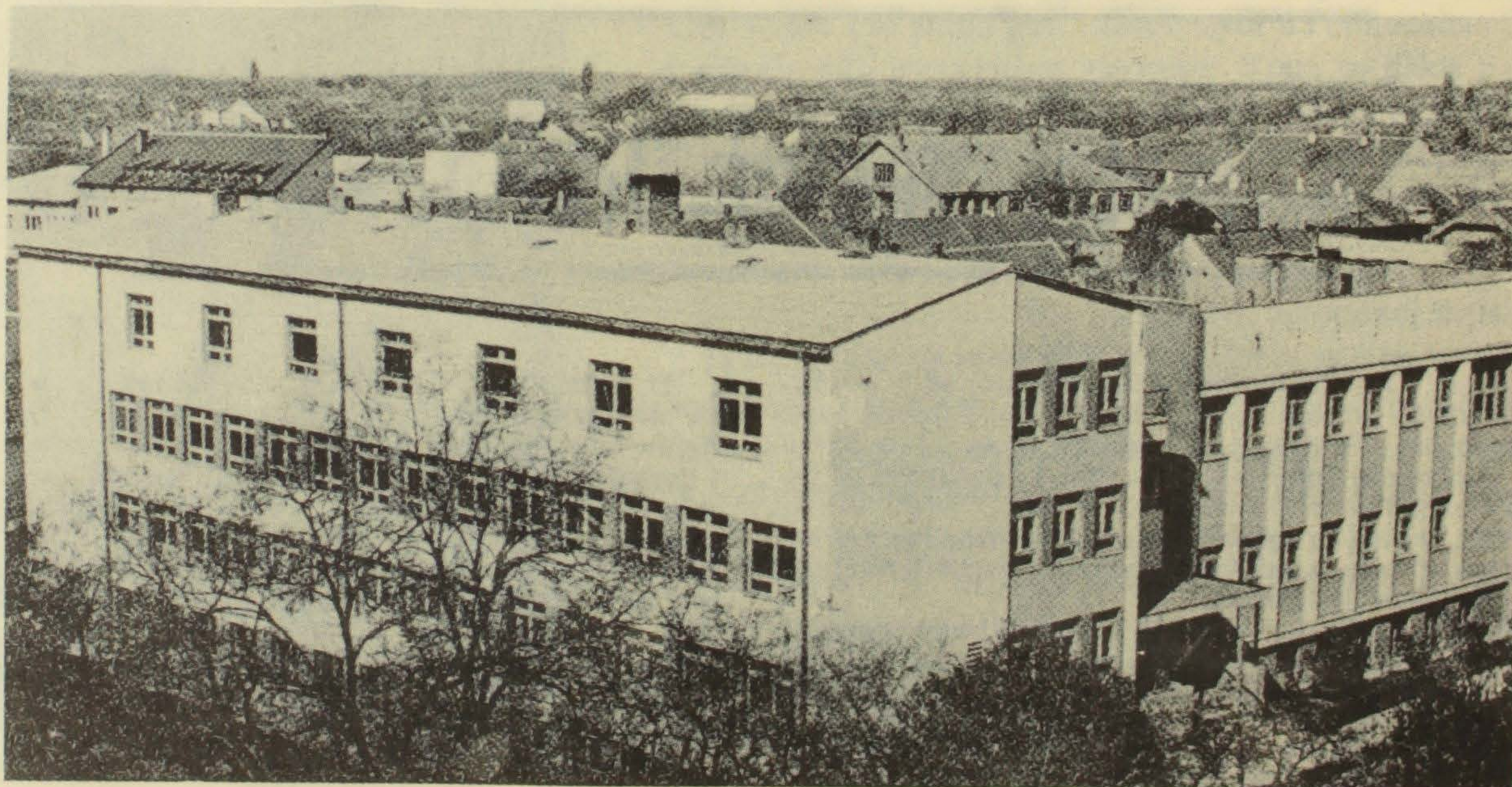
Ovom prilikom treba istaći i pohvaliti učenike izvođače, koji su morali uložiti mnogo truda da savladaju dosta težak u dug tekst igrokaza. Sav njihov napor je nagrađen uspjehom i mogu biti zadovoljni kao što su bili zadovoljni i gledaoci. Igrokaz ima više prizora i zato ima mnogo izvođača. Da nekoga posebno istaknemo, nanijeli bismo nepravdu ostalima.

Između pojedinih prizora igrokaza bile su glazbene točke, koje su izvedene na klaviru ili violini i vokalni sastav 'Pro anima'.

Vrlo je sretna okolnost da je jubilej 20.Obljetnice proslavljen prikazivanjem igrokaza o Apostolu Pavlu, po kojem sjemenište nosi svoje ime i koji je zaštitnik cijele Subotičke biskupije. Uz to, na taj način je nastavljena vrlo stara tradicija hrvatske kulture da u sjemeništima u pojedinim prigodama pitomci prikazuju igrokaze religioznog i poučnog sadržaja. Tako su oni izgrađivali svoje duhovne sposobnosti i pozitivno djelovali na kulturni razvitak svoje okoline.

Ova proslava jubileja sjemeništa je momenat koji će prisutnima ostati u ugodnom sjećanju, a seminarcima će pomoći u njegovanju svoga duhovnog zvanja, koje je svijetla perspektiva mladoga života, jer je ponovo istaknut pozivni primjer njihovog svetog Zaštitnika, Apostola Pavla.

AL - BE

Sjemenište 'Paulinum' u Subotici

DVADESET GODINA SJEMENIŠTA „PAULINUM“

Ove godine navršava se dvadeset godina od kako je obnovljeno sjemenište 'Paulinum' ponovo zaživjelo u Subotici.

Godine 1938. pok.biskup Lajčo Budanović kupio je u Subotici zgradu za sjemenište Bačke biskupije. U toj zgradi bilo je smješteno oko stotinu sjemeništara. Oni su pohađali predavanja na državnoj gimnaziji u gradu. U Zagrebu je istovremeno bilo na studiju šest mladih svećenika Bačke biskupije, koji su se spremali za profesore na školi, koja bi bila pridodana sjemeništu. No, kako je nastalo ratno stanje sjemenište je moralo prekinuti s radom, vojska je ušla u zgradu sjemeništa, a time je prestalo i njegovo djelovanje. Zgrada sjemeništa je poslije rata nacionalizirana.

Seminarci Bačke biskupije morali su tražiti mjesta po tuđim sjemeništima. Glavnina pitomaca Bačke biskupije bila je u Dječaćkom sjemeništu u Zagrebu, a manji broj u đakovačkom Liceju.

Godine 1958. umro je subotički biskup msgr Lajčo Budanović, a mjesto njega sv.Stolica imenuje novog biskupa msgr Matiju Zvekanovića. Novoposvećeni biskup, još kao koadjutor, a kasnije kao Ordinarij, uočio je veliki manjak i nestašicu svećenstva na svom teritoriju, a do toga je došlo nakon rata, kada su njih preko šesdeset svećenika njemačke i mađarske narodnosti otišli u inozemstvo. Najpreča briga mladog Ordinarija je bila kako ublažiti toliku nestašicu svećenstva? Najbolja zamisao i najsigurniji put bio je: obnoviti svoje sjemenište, ali ovaj put pridodati mu i odgovarajuću školu. Nakon svestranog razmišljanja i konzultacija subotički biskup msgr Matija Zvekanović pristupa ponovnom otvaranju sjemeništa 'Paulinum'. Obnovljeni 'Paulinum' sv. Pavao, zaštitnik biskupije, ponovo treba da uzme u zaštitu Bačko sjemenište i njegove seminarce. Donešena su pravila sjemeništa i škole po kojima je započeo rad sjemeništa i škole. Otvorena su dva razreda I i II razred sa 43 učenika. Bili su smješteni u prostorijama biskupske zgrade i dograđene dvorišne zgrade. Školske prostorije su adaptirane u zgradi bivšeg 'katoličkog kruga'. Prva školska godina počela je 1. rujna 1962.godine. Za taj dan sv. Otac Ivan XXIII poslao je apostolski blagoslov poglavarima, profesorima i pitomcima, i ujedno poslao na dar svoju fotografiju s vlastoručnim potpisom, koja je postavljena u sjemenišnoj prostoriji dnevnog boravka. Kako je broj seminaraca rastao, 26. srpnja 1963.g. potpisan je ugovor za gradnju nove zgrade. Iako je gradnja bila već u toku, kamen temeljac je posvećen 1. rujna 1963.g. U temelje našeg sjemeništa ugrađene su moći dvaju mučenika i sv.Male Terezije, kao zaštitnice svećeničkih zvanja, te nekoliko medaljica II Vatikanskog Sabora.

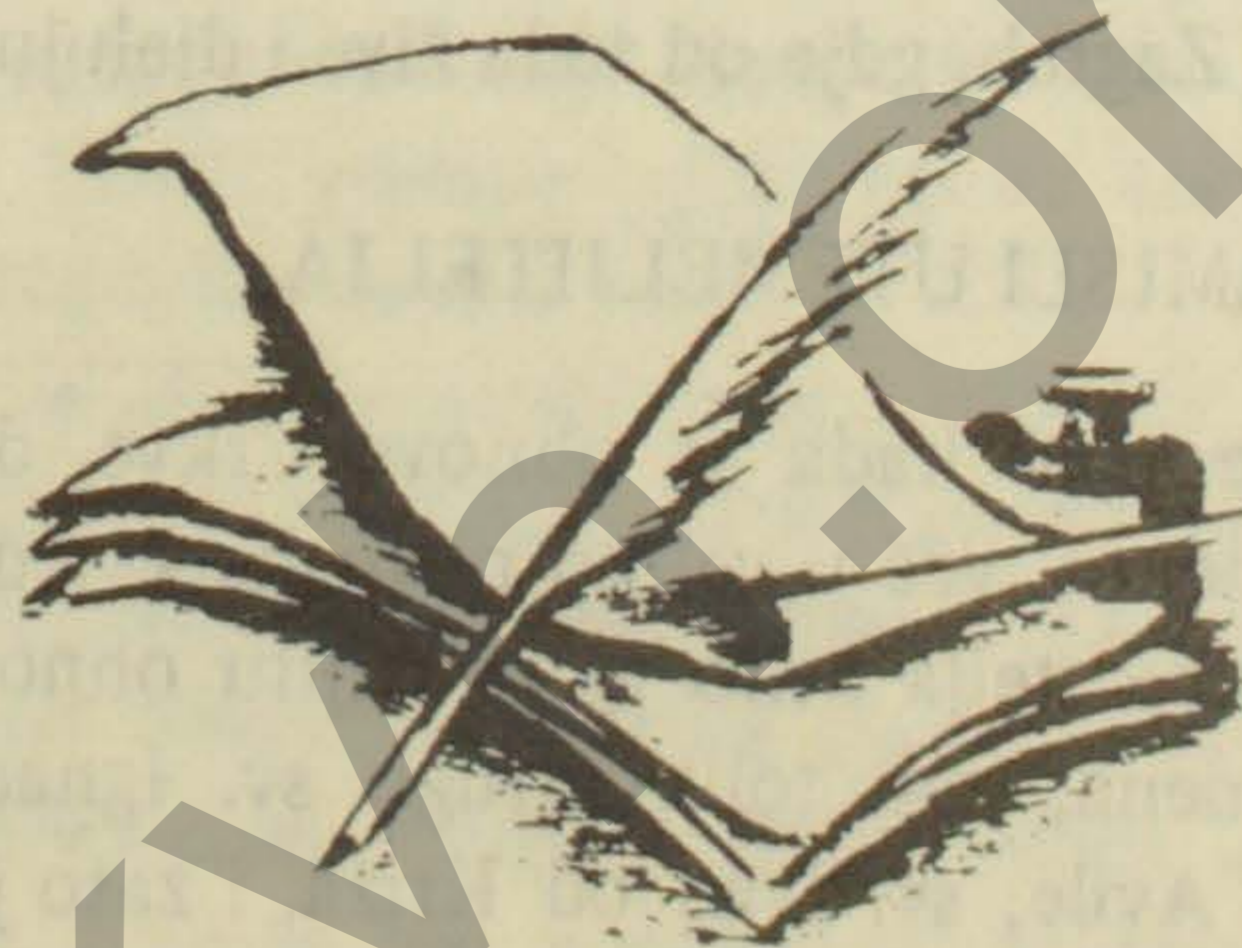
U sedmom broju Literae circulares godine 1964. biskup msgr Matija Zvekanović je objavio svećenicima i vjernicima naše biskupije, da je jedan dio zgrade useljiv, i da će

sada već četiri razreda useliti u još nezavršenu novu zgradu. Radovi su završeni 1965. g. i na blagdan sv.Pavla posvećena je nova zgrada 'Paulinuma'.

Posvetu je obavio rektor sjemeništa biskup Matija Zvekanović, a na popodnevnoj akademiji direktor škole dr Marin Šemudvarac održao je referat o razvoju i gradnji 'Paulinuma'. Tako je novi 'Paulinum' počeo svojim radom, koji će kroz dvadeset godina voditi mnogi poglavari sjemeništa pod brižnom rukom Biskupa, kao oca ovog povijesnog djela naše biskupije. Ovo sjemenište ima i svoju majku. To je lik naše drage Gospe Fatimske. Pred njezinim likom su naši seminarci kroz svo ovo vrijeme svaki dan molili i bili pod njezinom majčinskom zaštitom. Mole naši pitomci da ih ta draga Majka očuva od štetna života, da bi primili milost i ostali čisti postojano sveti.

Prošli su kroz naše sjemenište mnogi pitomci, počevši od naše biskupije pa preko Zrenjaninske, Sarajevske, Banjalučke, Mostarske, pa do Skopsko-Prizrenske i Križevačke biskupije. Već dvadeset generacija iz kojih je proizašao lijep broj svećenika, a koji su svoje korake prema oltaru, učili u našem sjemeništu. Ne možemo ovdje a da se ne sjetimo svih onih poglavara i profesora, koji su i sebe utkali u onu duhovnu zgradu našeg sjemeništa. Prostor i vrijeme nam ne dozvoljavaju da ih sve istaknemo, ali vjerujemo da je njihova najveća nagrada toliki svećenici u čijoj izgradnji su i oni puno doprinijeli i da su njihova imena zapisana u knjizi života. Sjećamo se danas i tolikih dobrih časnih sestara, od kojih još i danas neke požrtvovno rade kako bi ovo sjemenište moglo živjeti, kao i svih dobročinitelja, živih i onih koji su se preselili u vječnost, neka svima Gospodin bude nagrada. Kao i sve u svijetu, tako je inaše sjemenište prolazilo i kroz svoje uspone i svoje krizne momente. 'Paulinum' je srce biskupije naše i svima nam je stalo da ono i nadalje bude registar naše ljubavi, a ono će nam se odužiti dobrim svećenicima. Molimo danas sv.Pavla i Gospu Fatimsku da čuvaju i zaštite naše sjemenište od svih bura kako bi dalje bilo oaza milosti i ljubavi Boga i ljudi.

Andrija Đaković

„SESTRE POHODA MARIJINA“

U jednom nizu želimo prikazati redovničke zajednice u kojima žive i djeluju kćeri Crkve iz ovoga dijela našeg narodnog bića da se u nama probudi živi osjećaj zahvalnosti za sve dobro što one čine za Crkvu i za ljudsku zajednicu, ovdje među nama ili širom svijeta. Neka njihovi svijetli primjeri budu nadahnuće mladima i poticaj da ih slijede!

Svega nekoliko desetaka metara od najprometnije ceste koja vodi kroz Zagreb u smjeru prema Ljubljani, smjestila se skromna radnička kolonija. Kuće su građene u veoma jednostavnom stilu, slične jedna drugoj kao jaje jajetu. U jednoj između njih u Moščeničkoj ulici smjestilo se uz crkvicu vječnog klanjanja zvanu "Corpus Domini" nekoliko sestara "Pohoda Marijina" godine 1947. Sv. Kongregacija za redovnike je potvrdila osnutak 24.5.1949. godine. A počelo je ovako. Nekoliko sestara, većinom hrvatske i slovenske narodnosti, u Hitlerovim čistkama moralo je napustiti Austriju. Prvi smještaj našoše u privatnom stanu jedne dobre gospođe u Ljubljani. Tu su ostale unatoč veoma teškim uvjetima dok ih pomoćni zagrebački biskup dr. Josip Lach nije otkrio i pozvao u Zagreb, gdje od tada žive i djeluju.

U ZAMISLI UTEMELJITELJA

U vremenu kada se obnova Crkve, donesena Sabrom u Tridentu, već u veliko razmahala, jedan od njezinih velikih promicatelja želio je temeljitu obnovu redovništva onoga vremena, kao toliki drugi: sv. Ignacije Lojola, sv. Terezija iz Avile, sv. Ivan od Križa, i zato je nadahnućem Duha Svetoga osnovao Red sestara "MARIJINA POHO-

DA". Bio je to sv. Franjo Saleški uz pomoć i suradnju sv. Franciske de Chantal, a bilo je to 6. lipnja 1610. godine u Annency-ju, pokrajina Savoja u južnoj Francuskoj.

Kad god se u Crkvi osjeća stanoviti umor i duhovna malaksalost, potrebno je poći na izvore, a to je uvijek novo i uvijek živo Evanđelje. Ali, to Evanđelje treba razmišljanjem još više primjenom u životu ponovo otkriti. Evanđelje je život, a život se dokazuje samo živeći. Zato Franjo Saleški osniva kontemplativnu zajednicu. To jest primarna zadaća ovih sestara nije nekakav direktan apostolat u korist Crkve, nego povučenost i odijeljenost od svijeta, kako bi u miru i sabranosti i potpunom predanju Bogu mogle otkrivati dubine Božjih tajni, sadržanih u Božjoj Riječi; svoj život sve više upriličiti životu Krista Gospodina, postepeno umirući svojim interesima i samom sebi kako bi mogle živjeti potpuno u volji Božjoj i to iz trenutka u trenutak u svojoj potpunosti. Sve do mjere da o sebi mogu ustvrditi da one jedino žele biti ostvarena volja Božja. A takve duše su sredstva kojima Bog izvodi čudesne stvari. On u njima moli, u njima se ponovo duhovno i fizički žrtvuje, ali se po njima i objavljuje, bilo onom čudesnom prisutnošću koja se takvim zajednicama osjeća i time bez riječi privlači ljude, bilo da se takvim dušama osobno javlja i po njima želi provesti određene nakanе ne samo u pojedincima, nego i u cijeloj Crkvi. Iz ove zajednice Bog je uzeo sv. Mariju Margaretu Alaquoq i po njoj je proširio štovanje svoga presv. Srca po cijeloj Crkvi, što je za ono vrijeme bio veliki znak Božje ljubavi prema Crkvi i onovremenom čovječanstvu. Ili s. Marija Salezija Chappuis iz Friburga u Švicarskoj dobila je nadahnuće da se osnuje redovnička zajednica za muškarce koji bi radili u duhu sv. Franje Saleškog, što je kasnije njezin ispovjednik, iako se tome od početka protivio, ipak ostvario. To su Oblati sv. Franje Saleškog (1876. godine.)

ALI UVIJEK U SLUŽBI CRKVE

Kolikogod ova zajednica bila kontemplativna i molitvena, uvijek je bila otvorena i djelima apostolata ako je to Crkva u jednom određenom kraju trebala. Tako su kroz povijest ove sestre poučavale žensku mladež, a i danas to čine osobito u krajevima, gdje je malo klera ili u misijama. Tako i u našim prilikama. Jedina kuća sestara ovoga Reda vezana je uz jedinu crkvu vječnog klanjanja ne samo u Zagrebu, nego u cijeloj našoj Domovini. I to je baš posebno služenje Crkvi u našem narodu. Jedina crkva u kojoj se svaki dan Presveti Oltarski Sakrament izlaže na štovanje vjernicima jest crkva "Corpus Domini" ("Tijela Gospodnjega") Čovjeka obuzima sveta radost na pomisao da netko u mom narodu, umjesto nas tolikih, obavlja danomice službu klanjanja u ime svijeta nas! Koliko blagoslova Bog danomice dijeli po tim klanjanjima? Anđeoska služba već ovdje na zemlji! Pa, kult Srca Isusova imamo zahvaliti ovom Redu. Koliko je ta pobožnost donijela blagoslova Crkvi po svijetu i Crkvi u našem Narodu? Koliko bi tek ova zajednica mogla donijeti našem narodu blagoslova kada bi bila poznatija i brojnija?

U ŠKOLI 'BLAGA I PONIZNA KRISTA'

U jednom listu neke redovnice Reda Pohođenja čitamo: 'Temeljna ideja naše duhovnosti jest: kontemplacija i nasljedovanje Isusa u njegovim poniženjima i skrovitom životu. Naš sveti Utemeljitelj je želio da budemo u Božjoj Crkvi malene, tj. najponiznije što je moguće. Duhovnost, koju nam je želio ucijepiti, temelji se na ljubavi i jednostavnosti i mogla bi se sažeti u ove riječi našega Gospodina: "Učite se od mene, koji sam blaga i ponizna srca". Duh Pohođenja je duh duboke poniznosti prema Bogu i velike blagosti prema blišnjemu. Tako eto izgleda lik jedne redovnice Reda Pohođenja Marijina. Zar mu već i sam naslov jasno ne govori. Što je drugo bio Marijin pohod Elizabeti, ako ne put istinske poniznosti prema Bogu i blagosti prema blišnjemu. Nisu li to baš one odlike koje toliko manjkaju vremenu u kojem živimo, ali i za kojima se toliko čezne?

RED POHOĐENJA MARIJINA I BAČKA

Zanimljivo je povući jednu paralelu, ili bolje uočiti kada je riječ o Redu Pohođenja. U novoosnovani samostan Reda Pohođenja u Erdu u Mađarskoj pozvao je Bog svojedobno jednu djevojku koja se je rodila u Melencima u Banatu 1905. g. i umrla veoma mlada u Erdu na glasu svetosti. Zvala se Marija Margareta Bogner (1933).

Kada je Bog zaželio da Red Pohođenja bude presađen u Crkvu među Hrvate u Zagrebu, pozvao je kćer bunjevačke nane sa naših tihih i skromnih đurđinskih salaša s. Ceciliju Dulić. Kćer najstarija brojne obitelji koja je u teškim poratnim godinama pomagala roditeljima podići na noge svoju mlađu braću i sestre i kad ih je izvela na put, tada se je ona sama uputila na Božji put u Zagreb, poput svoje sunarodnjakinje s. Leopoldine Čović koja je odmah poslije prvog svjetskog rata otišla u Družbu milosrdnih Sestara sv. Vinka Paulskoga i umrla veoma mlada na glasu svetosti. Skrila se je s. Cecilija u tišini jedinog samostana Reda Pohođenja u Zagrebu da tu primi redovničku formaciju i proživi već lijepi broj godina, te konačno u posljednje vrijeme preuzme dužnost poglavarice i tako preuzme vodstvo ove male zajednice u vjeri u Božje vodstvo! U ovoj službi s. Cecilija je naslijedila majku Mariju Karolinu Melissari, kćer napuljskog baruna Melissari koji je osim nje imao još jednu kćer u istom samostanu.

Danas u Zagrebačkoj zajednici žive sestre iz svih krajeva naše Domovine, od Dubrovnika do Vinkovaca i od Like do Hrvatskog Zagorja i dvije iz Slovenije. Ova zajednica, za razliku od drugih redovničkih zajednica, primaju i bolešljivije, ali psihički zdrave starije djevojke (do 38 god.) i mlađe udovice. Formacija traje dosta dugo, priprema, zatim dvogodišnji novicijat, vrijeme privremenih zavjeta i onda potpuno predanje Kristu Gospodinu po vječnim svećanim zavjetima. Ako koja duša čitajući ove retke, osjeti privlačnost ili direktni Božji glas, neka hrabro pokuca na vrata samostana Sestara Marijina Pohođenja Zagreb, Mošćenička 3. Tamo će vas sa radošću dočekati duhovne kćeri sv. Franje Saleškog i učiniti vas dionicom onog duhovnog blaga kojim već gotovo 400 godina ova zajednica bogati Crkvu i služi čovjeku.

LIK

300. OBLJETNICA PRVE TISKANE KNJIGE
BAČKIH HRVATA

Naša prva tiskana knjiga - Misal, tiskan starom hrvatskom glagoljicom, 1483. godine - ima dostojan odjek u našoj javnosti. No, nije samo objekt proučavanja, već i inspiracija i poticaj za istraživanje drugih knjiških jubileja.

Važno mjesto u našoj kulturnoj baštini ima 300. obljetnica prvih dviju tiskanih knjiga u Bunjevačkim Hrvata.

Na književnoj tribini u Slavonskom Brodu u ožujku ove godine Marko Vukov, župnik iz Đurđina i Josip Temunović, župnik iz Sombora predstavili su velikom broju prisutnih dva djela MIHAJLA RADNIĆA, franjevca koji je djelovao u Bačkoj. Radi se o sačuvanim djelima:

"Razmiscglagna pribogomiona od glivbavi Boxye. Sloxena i izuagena u Iezik Slouingnaky iz suetoga Pisma...Po Fra Mihaylv Radnichiv Bacaninv, pripouiedaocu..." V Rimu, MDCLXXXIII. ("Razmišljanja pribogomiona o ljubavi Božjoj. Složena i izvađena u jezik slovinjski bosanski iz Svetoga pisma... Po Fra Mihajlu Radniću Bačaninu, pripovjedaocu..." U Rimu, 1683.) Djelo je tiskano dvostupačno i sadrži svega stotinu razmišljanja. "Pozdravljenje dobrotivomu štociu" pisano je u Rimu, 2. kolovoza 1683. godine. Prema tome, ovo je najstarija knjiga Bunjevačkih Hrvata.

Druga knjiga je:

"Pogargegne izpraznosti od svijeta. V trii diela razdiegleno. Sloxeno i izuageno u Iezik Slouinsky... Po Fra Mihajlv Radnichiv Bacaninv, pripouiedaocu..." V Suetommu Gradu Rimu, MDCLXXXIII. (Pogrđenje ispraznosti svijeta. U tri dijela razdijeljeno. Složeno i izvađeno u jezik slovinjski... Po fra Mihajlu Radniću Bačaninu, pripovjedaocu..." U svetom gradu Rimu, 1683.) Djelo je tiskano dvostupačno i razdijeljeno u tri dijela i svaki dio sadrži sto poglavlja. Predgovor 'Dobrotivomu štociu' pisan je u Rimu, 4. listopada 1683. godine. Prema tome, ovo je po starini druga knjiga Bunjevačkih Hrvata.

Mihajlo Radnić za sebe kaže da je Bačanin. To ne znači da je rodom iz Bača, nego to znači da je Bačvanin, tj. iz Bačke. To se vidi po tome što on u posveti svoga djela papi Inocentu XI sebe naziva "Fra Michael Radnich a Bačka ..." a na naslovnoj strani istoga djela stoji "Fra Mihaylv Radnich Bacanin..." Iz toga možemo zaključiti da je M. Radnić Bačvanin, a rođen je u Kaloči, 1639. godine. (Dr. Ante Sekulić: Književnost Bačkih Hrvata, Zagreb, 1970. 17. str.). Stupio je u Franjevački red, živio je i djelovao u nekoliko samostana Provincije Bosne Srebrne (od Budima do Bosne) u burno vrijeme borbe protiv Turaka i velikih seoba Bunjevaca u bačvanske ravni.

Da bi se istakla povezanost i razvitak književnosti Bunjevačkih Hrvata od najstarije knjige do naših dana, na istoj književnoj tribini u Slav. Brodu istu večer je prikazana nedavno objavljena zbirka pjesama "Zrnca biserja" suvremenog hrvatskog pjesnika Ivana Prčića iz Tavankuta kod Subotice. I on je bio prisutan na književnoj večeri i oduševio je prisutne interpretacijom svojih lirskih pjesama.

Vojmir

VIJESTI

HODOČASTILI SMO GOSPI ...!

Dana 23. svibnja bili smo gosti drage Gospe u novom Božjem domu u Aleksandrovu; mjestu na južnom dijelu grada Subotice, uz cestu prema Beogradu. Brojni žitelji ovoga mjesta, koje postoji od davnine, su poljoprivrednici i industrijski radnici, koji ovako čine jednu zajedničku cjelinu potrebnu za život. Gospa kao da je baš u takovom mjestu željela biti maha sviju i zato je crkva posvećena Njoj - Majci Crkve.

Crkva je izgrađena u suvremenom stilu u novom naselju mjesta i kao takova privlači pogled i dušu čovjeka, a unutrašnjost Crkve je ugodna. Prvi pogled ulaskom u Crkvu susreće se sa SVETOHRANIŠTEM čija vrata slikovito označuju: KRUKOJI S NEBA SIŠAO - DA GA IMAJU U IZOBILJU. Tu čeka ISUS sve: radosne, žalosne, bolesne, ostavljene, osamljene, djecu, mlade i stare da nadju utjehu i radost. A malo dalje iznad oltara lika drage Gospe - Majke iz Nazareta sa djetetom ISUSOM u naručju. Pa tko se ne bi dobro osjećao kod tako dobrog Brata i tako dobre Majke.

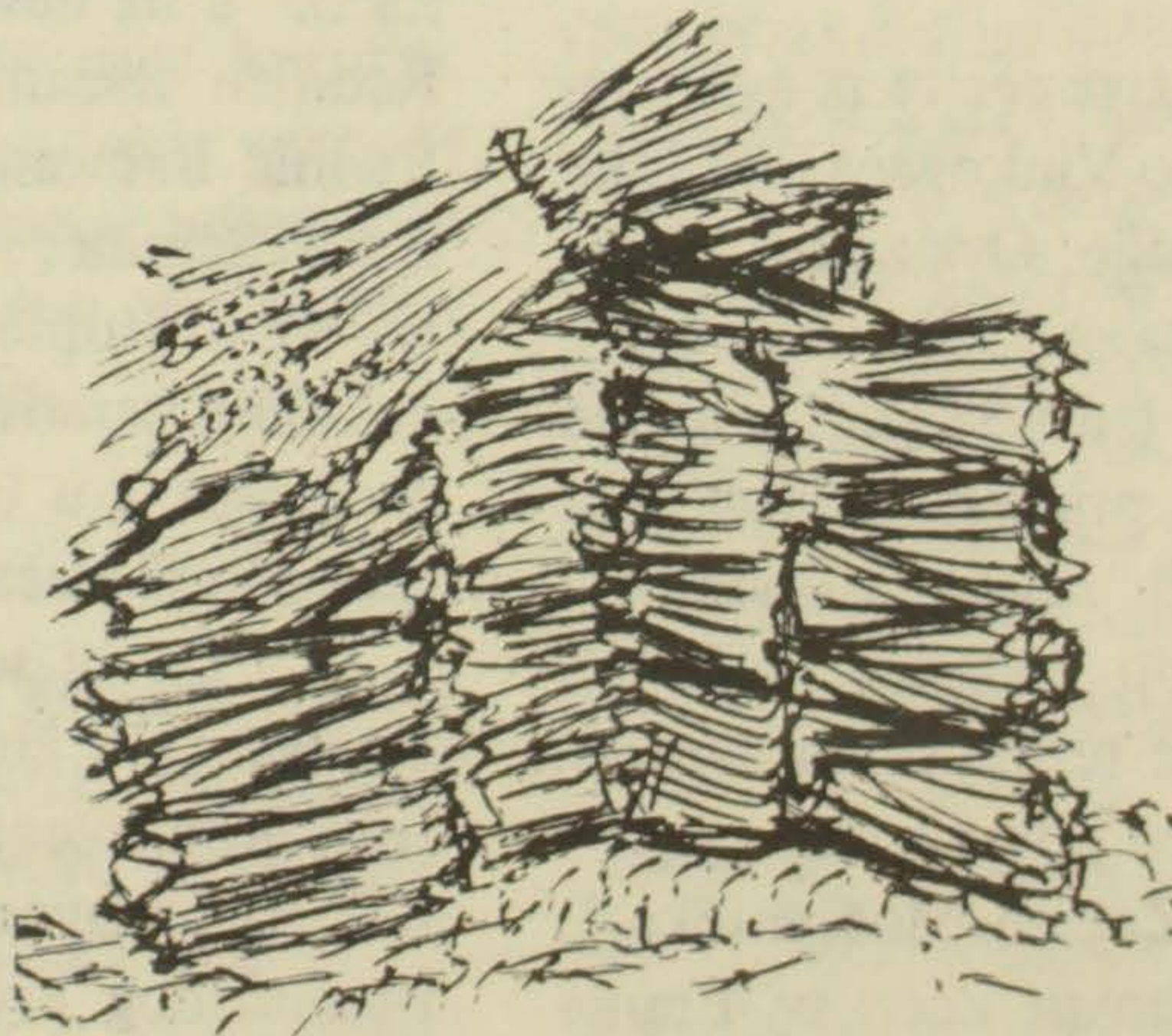
U takvom ozračju obavljena je devetnica Majci Crkve kojoj je posvećena ova crkva 11. listopada 1982. god. Završna svečanost-proštenje s biskupskom svetom misom uz prepuni broj mještana i hodočasnika. Molitva se dizala Presvetom Trojstvu za žitelje ovoga mjesta, za hodočasnike, za djecu, za mlade, za stare, za sve. Pjesma se orila molbena i zahvalna, pa se razišla u srcu noseći radost i blagoslov, uz melodičnu zvonjavu pjesme "Zdravo, zdravo, zdravo Marijo", koja se širila daleko, iznad krovova kuća i prostrane ravnice sve do gradske vreve da bi utihnula u suton zalazećeg sunca. Ovo je bio dan koji se ne zaboravlja.

A.Š.

B A Č

Već nekoliko godina svećenici Bačkog dekanata priređuju susrete i za članove Pastoralnog vijeća ovoga dekanata. I ove je godine taj susret održan u prostorijama župskog doma u Baču i to 19.II o.g. Tema je bila: 'Značaj katoličkog tiska u našem vjerničkom životu', o čemu je govorio g. Michal Zolarek, župnik iz Selenče i tom prilikom prisutnima pokazao više časopisa, revija i novina koje kod nas izlaze.

Kao i za svaki susret, tako i za ovaj vrhunac je bila Euharistijska žrtva na koju su se prisutni pripremili sakramentom Pomirenja, što je također vodio g.Zolarek.Zatim zajedničke Agape. Nakon zajedničke zakuske je progovorio g.dekan L.I.Krmpotić koji je u svom izlaganju istakao važnost 'apostolata tiska', tj. pisane riječi. Nakon diskusije susret smo završili molitvom, nakon čega se razidismo svojim kućama.

GODINA OTKUPLJENJA U BAČKOM MONOŠTORU

Želja je Sv. Oca da u Svetoj godini Otkupljenja što veći broj vjernika širom svijeta, bez većih poteškoća, dobije jubilarni oprost, pa je naložio svim biskupima Katoličke crkve da u svojim biskupijama odrede okolnosti i hodočasničke crkve. U svojoj buli "Otvorite vrata Otkupitelju" Sveti Otac propisuje slijedeće uvjete za dobivanje jubilejskog oprosta: pohoditi određenu hodočasničku crkvu, osobno se ispovjediti i primiti svetu pričest. Izmoliti moltive na nakanu Svetog Oca Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu i Apostolsko vjerovanje ili koju drugu moltvu ili pobožnost, osobito križni put. Svakoj od ovih molitava treba dodati dobra djela, pomoć potrebnima. Jubilejski oprost dobiva se samo jedanput na dan.

Naš biskup odredio je slijedeće crkve, u kojima se može dobiti svetogodišnji oprost: Katedrala u Subotici, župna crkva u Baču, crkva Imena Marijina u Novom Sadu, crkva svetog Mihovila u Molu, crkva Presvetog Trojstva u Somboru, crkva svetog Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru i Biskupijsko svetište Marije Pomoćnice u Doroslavu. U svakoj crkvi u kojoj se ove godine dijeli sakrament svete potvrde, tj. na dan krizmanja, a također i na dan prve pričesti. I u svakoj crkvi na dan proštenja.

Pošto je i crkva u Bačkom Monoštoru određena kao hodočasnička, svećenici subotičkog i somborskog arhidjakonata su odlučili da svoju mjesečnu rekolekciju održe u ovoj oprosnoj crkvi. Određen je i datum: 13. svibnja, a to je dan prvog ukazanja u Fatimi. U župskoj dvorani predavanja je održao dr.Jakov Mamić, karmelićanin. U 9 sati predavanje: Marija u tajni otkupljenja i u 10,30 drugo predavanje: Marija Suotkupiteljica. Ugledni predavač nam je veoma lijepo i sažeto iznio katoličku nauku o Mariji Suotkupiteljici spisima istočnih crkvenih otaca četvrtoga stoljeća. U 12 sati bila je svečana Misa - koncelebracija sa 40 svećenika, pred punom crkvom Božjega naroda.

Monoštorci na čelu sa svojim župnikom Ivanom Vizentaner, već poznati zbog svoje gostoljubivosti, iznenadiše nas i objedom, kod kojega sudjelovaše svi svećenici.

A.G.

DJECA MALE BOSNE

Već par godina djeca župe Pres. Trojstva iz Male Bosne na poticaj župnika, nastoje u Adventu i Korizmi živjeti što bolje i na taj način dobro upotrijebiti to "vrijeme milosti i spasenja". Oni znaju da ih Isus voli na poseban način, jer je rekao: "Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko" (Mk 19, 13), a više puta je i starijima rekao: "Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko" (Mk 18, 2-3). Zato djeca svojim jednostavnim srcem razumiju što njihov Isus od njih i od svih kršćana posebno želi. Oni znaju da je Isus htio da bude njemu učinjeno ono što se učini onima najsiromašnijima, najmanjima i bolesnima. Sam je rekao: "Štogođ učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste!" (Mt 25, 40) Zato su se djeca Male Bosne trudila kroz to vrijeme, na poseban način, učiniti nešto lijepo za Isusa. Željeli su da njihova ljubav bude djelotvorna, pa su u svoje misijske kasicke skupljali novčić po novčić za one koji oskudjevaju, za one kojima nije možda tako lijepo kao njima. Ono što skupe, donesu na Uskrsnu nedjelju sa sobom na Misu, na kojoj su oni osobito aktivni svojim pjevanjem, molitvom, Na prikazanje donose oni svoje kasicke pred oltar i daruju ih Isusu kao svoj 'žrtveni prinos' za druge za one koji su u potrebi, koji možda nemaju što jesti, a niti obući. Tako su učinili i ove godine. U kasicama se našlo 10.000 dinara. Sakupljeni novac su poslali O. Anti Gabriću za njegove male prijatelje 5.000 i za Karitasovu djecu 5.000 dinara, za djecu koju drugi neće, koja su ostavljena, ali ih teta Jelena Brajša uzima k sebi, živeći tako onu Isusovu riječ: "Tko primi jedno ovakovo dijete u moje ime, mene prima" (Mk 18, 5) Tako maleni pomažu malene. Izazov je to i starijima, a i dobar način da se djeca već od malih nogu uče da nisu na ovom svijetu samo radi sebe, nego i radi drugih. Ovaj odgoj za nesebičnost je vrlo bitan momenat u dječjem životu. Ako već kao djeca nauče

žrtvovati se za druge odreći se možda kojeg slatkiša, žvake, kina da bi drugi mogli imati nešto od toga, da bi drugima moglo biti lijepo. Imat ćemo jednog dana ljude koji će s punom sviješću živjeti Isusovu novu zapovijed ljubavi: 'Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio' (Iv 13, 34). A znamo u čemu je bila ta njegova ljubav prema nama - On se sav istrošio 'za druge', za nas! I tako je spasio svijet. Možda bi i mi svojim životom 'za druge' mogli nastaviti Isusovo djelo spasavanja svijeta?! Nije li ova sveta godina Otkupljenja lijepa prilika za to?

Župljanin

SELENČA

I ove godine na prvi petak, 4 ožujka 1983. god. u Selenči je priredjen Svjetski ekumenski molitveni dan žena. Molitveni susret je održan u ovdašnjoj crkvi Slovačke evangeličke vjerske zajednice, augsburške vjeroispovjesti. Na tom molitvenom susretu je uz veliki broj žena evangeličke vjerske zajednice učestvovao i lijep broj žena ovdašnje rimokatoličke župe. One su predvodile i neke od pomenutih molitava. Po završetku molitava su dušobrižnici obiju vjerskih zajednica podijelili učesnicama blagoslov, svaki prema svojem obredu.

M.Z.

SVEĆENIČKO REŠENJE PRVOG

MISIONARA 'DRUŽBE BOŽJE

RIJEČI'

Prvog svibnja o.g. prostrana župna crkva sv. Mihovila Ark. u Odžacima možda po prvi put poslije drugog svjetskog rata, bila je lijepo popunjena vjernicima iz mjesne župe i susjednih župa te rodbinom mladomisnika. Toga je dana subotički biskup mons. Matija Zvekanović podijelio sveti Red prezbiterata mladom đakonu NEMETH LA SZLO-u, misionaru družbe 'Božje riječi'. Na svečanosti uz go-

tovo sve svećenike bačkog dekanata i još neke svećenike naše biskupije, bili su prisutni svi Oci Verbiti koji danas žive i djeluju u našoj Domovini, predvođeni austrijskim provincijalom, pod čiju brigu spadaju dvije kuće ove družbe u Jugoslaviji i zamjenikom poljskog provincijala. Ova izrazito misionarska družba osnovana po bl. Arnoldu Jansenu 1875.g. sa nakanom da Božju riječ prenese svim narodina, osobito onima do kojih nije stigla luč Evandjelja, lijepo se je razširila po cijeloj Crkvi. Osim samog misijskog rada, koji je prvotna zadaća ove redovničke zajednice, drugotna zadaća je buđenje misijskog duha i svijesti odgovornosti za širenje vesele Vijesti u svim slojevima Crkve.

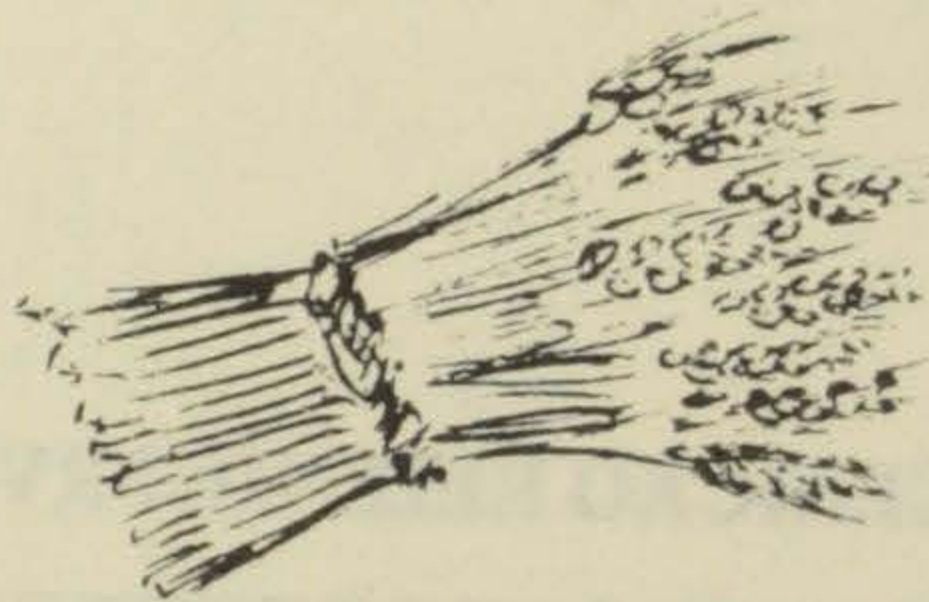
Ova zajednica se posljednjih godina presadila i u našu Crkvu i to na dva mjesta: u Novom Sadu uz crkvicu Duha Svetoga i u Zagrebu na Vrhovačkom brežuljku. Većina otaca je došla iz Poljske, gdje se ova zajednica veoma lijepo razvila. Oci su puni nade da će njihova družba uhvatiti dublji korijen i ovdje među nama, a u tom ih je utvrdilo i ovo ređenje prvog misionara sa našeg tla. Mladomisnik je svoje studije završio u Poljskoj u odgojnim zavodima ove redovničke zajednice, a srednje školsko obrazovanje dobio je u našem sjemeništu 'Paulinum'. Tako je eto i naša mjesna Crkva sudjelovala u odgoju ovog prvog misionara 'Božje riječi' i time indirektno pomogla da se ova misijska družba ukorijeni ovdje među nama. Uredništvo se veseli ovom početku i želi da bude sretan, da se ova družba ukorijeni među nama i probudi još veću misijsku svijest i odgovornost, kako bismo mi, koji smo sretni da smo već više od trinaest stoljeća obasjani svjetlom Evandjelja, omogućili po svojim sinovima i kćerima da Evandjelje dođe do krajnjih granica zemlje.

Lik

U subotičkom predgradju Aleksandrovu je prošle godine podignuta nova župna crkva i posvećena Mariji Majci Crkve. To je za vjernike toga dijela grada velika blagodat, jer konačno imaju lijepo mjesto okupljanja i normalnog župskog života. No, ta crkva je i na radost ostalih vjernika Subotice, jer je otvoreno jedno novo svetište Majke Božje, gdje se čovjek vjernik osjeća kod kuće i obogaćen u susretu s Majkom. To je pokazalo i ovogodišnje prvo proštenje. Vjernici su se spremali lijepom devetnicom, koja je ove godine bila na temu: MARIJA I DUH. SVETI. U lijepim i sadržajnim propovijedima je tumačena ova bogata nauka crkve. Propovijedali su naši svećenici uglavnom iz Subotice. Kroz devetnicu svaki dan u 17 sati je bila propovijed na mađarskom, a u 18,30 sati je bila sveta misa na hrvatskom jeziku. Sam dan proštenja je okupio i prije podne mnoge vjernike, osobito majke s djecom, a poslije podne je misa bila u 18 sati. Misu je predvodio g. biskup Matija Zvekanović i održao propovijed. Na večernjoj svetoj misi veliki dio vjernika nije stao u novu crkvu. Pokazalo se kako vjernici na osobit način shvaćaju ljepotu i poruku ovoga blagdana. Biskup je dobro učinio što je podigao ovo novo svetište upravo na čast Marije Majke Crkve i koja je Majka i u Crkvi.

Imajući pred sobom ovogodišnji dan za duhovna zvanja i poruku sv. Oca Ivana Pavla II u kojoj potiče ponajprije biskupe, svećenike, redovnike, redovnice i dakako laike na promicanje duhovnih zvanja, organizirali smo susret djevojaka ovog dekanata 12.III o.g. također u župskom domu u Baču. Na ovom susretu se okupilo oko dvadeset djevojaka. Ovoga puta su se osobito odazvale djevojke iz Selenče. Predavanje: 'moj odnos prema riječi Božjoj', izložio je Jakov Pfeifer, župnik iz Odžaka, koji ih je također pripremio na sakrament Pomirenja, što je u stvari bila priprava za Euharistijsku žrtvu. Nakon sv. Mise zajednička zakuska - Agape, zatim je g.dekan Krmpotić ukazao kako se riječ Božja može ostvarivati u svakidašnjici i kako treba oslušivati glas Božji koji neke vjerojatno poziva i u duhovni stalež.

Susret za duhovna zvanja održan je također i za dječake u Baču. Dječaci su se slabije odazvali. Tema je bila ista kao i djevojkama. Govorio je g. Zolarek. Susret je završio u podnevnim satima. Jakob Pfeifer

Dobročinitelji

pomažu 'Bačko klasje'

Obitelj T. Subotica:500, Jovanka P.:200, J.Grunčić, sveć.:1000, Justika D. Subotica:500, Geza Č. Subotica:700, Dr Ladislav Vlašić Osijek :1000, Jelena D. Subotica: 300, S.Leonija Zgb.:400, Antun B. Bač:500, Stjepan Beretić,sveć. : 1000 Stipan Š. Radanovac 500, Marko S. Subotica :1000, Kata V. Subotica:800, S.Angelina I. 500, NN Tavankut 1000, Autun Š. Plavna 500, Ivkica O. Bač:1000, NN Novi Sad:300, S.Mira B. 1000, NN svećenik Subotica:1000, Ivan S. B.Breg: 3000.

Vaša ljubav drži Bačko klasje! Sretni smo što nas razumijete u kakvim smo finansijskim poteškoćama, pa Vas molimo da nas pomazete!

Ured ištvo

Providjena sv. sakramentima u Kisaču je 14. 02. 1983. u 82. godini života umrla ud. Rozalija FRANCISTY r. Blanarik. Skoro četrdeset godina je čuvala i uređivala ovdašnju lijepu kapelicu i sakupljala mali broj ovdašnjih vjernika, kad je dolazio svećenik jedanput mjesečno služiti sv. misu. Tada je skoro svaki put pristupala k sv. pričesti.

Teško joj je bilo i žao kada je prije par mjeseci morala napustiti svoj mali stan uz kapelicu, jer je u kapelici popucao i srušio se nutarnji zid i prijetila je opasnost da se sruši cijela zgrada i stan. Mali broj ovdašnjih vjernika nije bio u materijalnoj mogućnosti da svojim sredstvima izvrši opravku. Veoma se razveselila kad je saznala da su prilozima vjernika iz Selenče započeli najnužniji radovi na opravci kapelice. Ti prilozima međutim nisu dovoljni da se radovi na opravci produže i privedu kraju. Stoga i radost pokojnice prije smrti nije bila potpuna.

Za sve što je pokojnica činila za vjernike i kapelicu u Kisaču i za cijelu Crkvu, rkt. župnik iz Futoga koji upravlja ovom podružnicom, svečanom sahranom je htio odati priznanje i zahvalu pokojnici. Sahranu je vodio na slovačkom jeziku Michael Zolarek, župnik iz Selenče uz asistenciju Željka Augustinov, župnika u Futogu i Antuna Kopilovića, kapelana iz Novog Sada I. Sahrana je obavljena 15.02. 1983. Tijelo pokojnice je na ovdašnje groblje ispratio veoma velik broj pripadnika evangeličke vjerske zajednice. Time su potvrdili koliko su je poznavali i poštovali.

Počivala u miru.

M.Z.

„BAČKO KLASJE” izdaje: Bački dekanatski ured, Bačka Palanka, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Mr LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg Bratstva i Jedinstva 30. Telefon (021) 74-423. Uređuje: UREDNIČKO VIJEĆE. — Suradnje i dopisi se šalju na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2. Telefon (024) 21-496. Narudžbe i uplate slati administraciji. Cijena broja 20 dinara. TISAK: Štamparija „Globus”, Batina, V. Nazora 47. List izlazi povremeno.

Oslobodeno od poreza na promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu, Novi Sad, br. 413-523/78 od 27.X.1978.g.